

GUVERNUL ROMÂNIEI

PROGRAMUL DE CONVERGENȚĂ

2018-2021

- Aprilie 2018 -

CUPRINS

1. CADRUL GENERAL ȘI OBIECTIVELE POLITICII ECONOMICE	6
1.1. CONTEXTUL GENERAL	6
1.2. POLITICA FISCALĂ	6
1.3. POLITICA MONETARĂ ȘI A CURSULUI DE SCHIMB	8
2. PERSPECTIVE ECONOMICE	13
2.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE	13
2.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE	14
2.2.1. PERSPECTIVE ACTUALE	14
2.2.2. EVOLUȚII CICLICE	16
2.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU	19
2.4. BALANȚA SECTORULUI EXTERN	20
2.5. REFORME STRUCTURALE	21
2.5.1. Reforme structurale în sectorul companiilor de stat	21
2.5.2. Măsuri în domeniul învățământului	22
2.5.3. Măsuri structurale în domeniul serviciilor sociale și al ocupării	23
2.5.4. Măsuri în domeniul sectorului rutier	24
2.5.5. Măsuri în domeniul sectorului feroviar	25
2.6. IMPACTUL FONDURILOR EUROPENE ASUPRA FINANȚELOR PUBLICE	25
3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI	29
3.1. STRATEGIA DE POLITICI	29
3.2. POLITICA FISCAL BUGETARĂ ÎN PERIOADA 2017-2018	29
3.3. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU	36
4. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI GUVERNAMENTALE	42
5. ANALIZA DE SENZITIVITATE ȘI COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ	46
5.1. RISCURI	46
5.2. SENZITIVITATEA PROIEȚIILOR BUGETARE PENTRU DIFERITE SCENARII ȘI IPOTEZE	48
5.3. SENZITIVITATEA DATORIEI PUBLICE	49
5.4. COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ	50
6. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANȚELOR PUBLICE	52
7. CALITATEA FINANȚELOR PUBLICE	56
8. ANEXE	59

LISTA TABELELOR

TABEL 1: EVOLUȚII LA NIVEL GLOBAL	14
TABEL 2: CONTRIBUȚIA FACTORILOR LA CREȘTEREA PIB POTENȚIAL	16
TABEL 3: COMPONENTELE PIB.....	19
TABEL 4: BALANȚA SECTORULUI EXTERN	20
TABEL 5: PRINCIPALELE MĂSURI FISCALE CU IMPACT PE EVOLUȚIA VENITURILOR BUGETARE ÎN ANUL 2017	30
TABEL 6: SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT (% PIB)	40
TABEL 7: SENZITIVITATEA PROIECȚIILOR BUGETARE PENTRU DIFERITE SCENARII ȘI IPOTEZE	48
TABEL 8: INDICATORI DEMOGRAFICI	54
TABEL 9: PROGNOZA PE TERMEN LUNG A CHELTUIELILOR CU PENSILE	55

LISTA GRAFICELOR

GRAFIC 1: CONTRIBUȚII LA CREȘTEREA REALĂ A PIB	15
GRAFIC 2: EVOLUȚIA INVESTIȚIILOR NETE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ.....	17
GRAFIC 3: EVOLUȚIA RATEI ȘOMAJULUI	18
GRAFIC 4: VENITURI BUGETARE (ESA 2010, % PIB)	30
GRAFIC 5: CHELTUIELI BUGETARE (ESA 2010, %PIB)	31
GRAFIC 6: POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA 2010, %PIB)	32
GRAFIC 7: VENITURILE BUGETARE CONSOLIDATE (ESA 2010, % PIB)	40
GRAFIC 8: POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA 2010, % PIB)	40
GRAFIC 9: RANDAMENTELE TITLURILOR DE STAT PE PIAȚA PRIMARĂ	43
GRAFIC 10: DATORIA GUVERNAMENTALĂ BRUTĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	45
GRAFIC 11: DATORIA GUVERNAMENTALĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	46
GRAFIC 12: FACTORI DE INFLUENȚĂ ASUPRA DATORIEI GUVERNAMENTALE	49
GRAFIC 13: FACTORII DE INFLUENȚĂ ASUPRA PLĂȚILOR DE DOBÂNDĂ	50
GRAFIC 14: EVOLUȚIA POPULAȚIEI	53

INTRODUCERE

Ediția din 2018 a Programului de convergență pentru perioada 2018-2021 a fost elaborată în baza Regulamentului (CE) nr. 1466/1997 al Consiliului privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice, modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1055/2005 al Consiliului și Regulamentul (UE) nr. 1175/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Programul de convergență 2018-2021 este realizat ținând cont de Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere și de Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de stabilitate și de convergență din 5 iulie 2016.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către Comisia Europeană a Programului de convergență reprezintă o componentă a Semestrului European, care reprezintă un ciclu de coordonare a politicilor economice și bugetare. Semestrul European este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de Stabilitate și Creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 acte comunitare), al Procedurii de dezechilibre macroeconomice și al Pactului Euro Plus.

Programul de convergență ediția 2018 are la bază prevederile Strategiei fiscal-bugetare pentru perioada 2018-2020 și prognoza cadrului macroeconomic pe termen mediu 2018-2021 (variante de primăvară 2018). România a realizat în anul 2017 atât un deficit al bugetului general consolidat în termeni ESA de 2,9% din PIB, cât și un deficit structural de 2,9% din PIB.

Planificarea bugetară pe anul 2018 și estimările pe perioada 2019-2021 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2018 la 2,96% din PIB, aproape de valoarea limită permisă de reglementările europene (3% din PIB), urmând ca ajustarea acestuia către obiectivul pe termen mediu (OTM) să înceapă din anul 2019. Pe orizontul 2018-2021, politica de deficit bugetar continuă să susțină în mod direct creșterea economică, în marja permisă de Pactul de Stabilitate și Creștere, respectiv un deficit bugetar ESA de 3% din PIB.

În Raportul de țară, Comisia Europeană a constatat că în România, creșterea economică s-a accelerat în anul 2017, dar are un ritm de redresare subevaluat, pe fondul scăderii investițiilor publice pentru al doilea an consecutiv.

Guvernul României își menține angajamentul de aderare la zona euro, însă stabilirea unei date concrete în această privință presupune realizarea unor analize aprofundate, în special în ceea ce privește convergența reală, structurală și instituțională, domenii în care sunt necesare progrese importante. În plus este necesară luarea în considerare a sustenabilității îndeplinirii criteriilor de convergență nominală. **Recent, a fost înființată Comisia Națională de fundamentare a Planului național de adoptare a monedei euro**, cu rolul de a pregăti calendarul de intrare a României în Mecanismul unic de supraveghere și de adoptare a monedei euro, precum și acțiunile necesare pentru pregătirea economiei și societății

românești în aceste sens. În aceste condiții, angajamentul de adoptare a monedei euro reprezintă în continuare o ancoră importantă în privința implementării unor politici bugetare, structurale și instituționale eficiente și coerente, în vederea asigurării unei convergențe reale (venit/locuitor) de durată, sporirii competitivității economiei românești, diminuării disparităților regionale și deficiențelor structurale ale pieței muncii, etc.

Din punct de vedere al convergenței reale, evaluată prin decalajele față de media europeană (UE-28) a produsului intern brut (PIB) pe locuitor exprimat prin puterea de cumpărare standard (PCS), există perspectiva ca la orizontul anului 2020 România să atingă 70% din media europeană, comparativ cu 58% în anul 2016. Pentru 2017 se estimează că PIB/locuitor la PCS depășește pragul de 60%.

1. CADRUL GENERAL ȘI OBIECTIVELE POLITICII ECONOMICE

1.1. CONTEXTUL GENERAL

Creșterea economică a României a accelerat în anul 2017, o contribuție pozitivă au avut atât investițiile cât și consumul. Consumul privat a fost susținut de reducerea impozitelor indirecte și de majorarea salariilor în sectorul public și privat. România a înregistrat în ultimii ani progrese considerabile în direcția reducerii dezechilibrelor macroeconomice, care împreună cu politicile monetare și reformele structurale implementate sau în curs de implementare, au contribuit la menținerea stabilității macroeconomice și financiare.

În perspectivă, creșterea PIB-ului va decelera ușor de la 6,9% în 2017 către 6,1% în 2018 și la 5,7% în 2019. Se estimează că investițiile se vor întări pe fondul unei creșteri în implementarea proiectelor finanțate din fonduri UE.

În ceea ce privește sectorul extern estimăm o reducere a contribuției negative a exportului net la creșterea PIB de la -0,8 pp în anul 2017 la -0,6 pp în anul 2018. În anul 2017, deficitul contului curent a fost de 3,4% din PIB urmând să ajungă la 3,1% în anul 2018, fiind finanțat în majoritate din investiții străine directe.

În 2017, **ocuparea forței de muncă**, bazată pe datele din Conturile Naționale, s-a majorat cu 2,6%, numărul salariaților din economie s-a majorat cu 3,0%, reprezentând 75% din populația ocupată, iar rata șomajului, conform AMIGO, s-a redus de la 5,9% în 2016 la 4,9% în 2017.

În ciuda acestor estimări, se mențin o serie de provocări, în ceea ce privește:

- Incluziunea economică și socială, în continuare existând mari decalaje între zonele rurale și cele urbane, precum și la nivel regional. Deși majoritatea regiunilor României au înregistrat progrese în privința unor indicatori cheie pentru creșterea economică, acestea rămân sub media UE, cu excepția regiunii București-Ilfov. Astfel, în anul 2016, PIB/locuitor calculat la PPS la nivelul regiunii București-Ilfov se situează peste media europeană, în timp ce în restul regiunilor PIB/loc la PPS nu depășește 60% din media UE28.
- Inegalitatea veniturilor: în 2017 România a înregistrat o valoare a indicatorului Gini de 35,1, în ușoară creștere față de anul anterior (34,7). De asemenea, raportul S80/S20 reflectă faptul că în 2017 primii 20% dintre românii cu cele mai mari venituri au câștigat de 7 ori mai mult față de 20% dintre aceia cu cele mai mici venituri, raportul cunoscând o ușoară îmbunătățire comparativ cu anul anterior,

1.2. POLITICA FISCALĂ

În anul 2018 au fost implementate măsuri noi în ceea ce privește cadrul fiscal aferent impozitelor directe și contribuțiilor de asigurări sociale. O modificare importantă este reducerea cotei impozitului pe venit de la 16% la 10%, măsură anunțată anterior prin Programul de guvernare. În ceea ce privește contribuțiile de asigurări sociale, sarcina fiscală

aferență angajatorului a fost transferată angajatului cu scopul de a asigura o mai bună colectare a veniturilor la bugetele de asigurări sociale și de a reechilibra Bugetul Asiguraților Sociale de Stat. Transferul contribuțiilor în sarcina angajatului a fost precedată de creșterea salariilor din sectorul bugetar cu 25% astfel încât venitul net nu a fost influențat de acest transfer.

Începând cu 1 ianuarie 2018 a fost redusă cota de transfer către pilonul II de pensii de la o cotă de 5,1% la 3,75%, măsura a fost luată pentru a asigura același transfer către pilonul II în anul 2018 comparativ cu anul 2017 de aproximativ 7 miliarde de lei, în condițiile transferului contribuțiilor și majorării salariilor brute.

De asemenea, au fost adoptate o serie de măsuri care să asigure o mai bună colectare și venituri bugetare suplimentare. În vederea îmbunătățirii colectării veniturilor din TVA a fost implementat mecanismul plății defalcate a TVA-ului, opțional începând cu luna octombrie 2017 și obligatoriu din 2018 pentru firmele aflate în insolvență și pentru cele cu datorii la plata TVA-ului. Venituri suplimentare vor fi obținute și ca urmare a creșterii accizelor pentru combustibili care a avut loc în două etape în 2017 (din 15 septembrie și respectiv 1 octombrie 2017).

Pentru îmbunătățirea conformării voluntare este vizată crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata tuturor obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare. În domeniul reducerii evaziunii fiscale și a economiei subterane sunt continuate acțiuni precum: introducerea programului de testare aleatorie a conformării, dezvoltarea structurii care se ocupă de persoane fizice cu averi mari, combaterea fraudelor vamale. În domeniul anti-fraudei fiscale se urmărește creșterea ponderii controalelor dedicate deconstrucției lanțurilor evazioniste, eliminarea din sistem a firmelor „fantomă”, revizuirea procedurilor antifraudă în conformitate cu modelul european de management al riscurilor, introducerea facturării electronice, a caselor de marcat electronice cu raportare on-line și a informării electronice a contribuabililor.

Pe partea de cheltuieli, Guvernul a adoptat o serie de măsuri destinate creșterii nivelului de trai al populației precum creșterea salariului minim brut pe economie (de la 1450 lei la 1900 lei, începând cu 1 ianuarie 2018). De asemenea salariile personalului plătit din fonduri publice s-a majorat cu 25% începând cu 2018, creștere care a fost însă acoperită în mare parte de transferul contribuțiilor în sarcina angajatului. Începând cu 1 martie 2018, salariile medicilor și asistentelor medicale s-au majorat la nivelul salariului de bază stabilit pentru anul 2022, iar salariile personalului care ocupă funcții didactice din unitățile de învățământ preuniversitar și universitar de stat s-au majorat cu 20% față de nivelul din luna februarie 2018 (conform Legii nr. 153/2017). În ceea ce privește sistemul de pensii, la data de 1 iulie 2017, valoarea punctului de pensie s-a majorat cu 9%, respectiv la 1000 lei. În anul 2018, în perioada 1 ianuarie – 1 iulie, valoarea punctului de pensie este 1000 lei (Legea nr. 3/2018) și de 1100 lei pentru perioada 1 iulie – 31 decembrie (OUG nr. 82/2017).

În perioada 2018 – 2020, în planul politicilor economice, Guvernul are ca obiectiv principal consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, cu o clasă de mijloc extinsă. Acest obiectiv va fi atins prin:

- Susținerea investițiilor publice prin prioritizarea celor semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, acestea având un efect multiplicator și un aport direct la formarea brută de capital fix;
- Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;
- Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari și categoriile cele mai vulnerabile;
- Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;
- Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice.

1.3. POLITICA MONETARĂ ȘI A CURSULUI DE SCHIMB

Potrivit statutului său¹, Banca Națională a României are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, prin aceasta aducându-și contribuția, împreună cu păstrarea stabilității financiare, la o creștere economică sustenabilă. BNR formulează și implementează politica monetară în contextul strategiei de țintire directă a inflației², urmărind atingerea pe termen mediu a țintei de inflație de 2,5%±1 punct procentual³, precum și crearea premiselor coborârii ratei anuale a inflației pe orizontul mai îndepărtat de timp la un nivel compatibil cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană.

Politica monetară a Băncii Naționale a României în anul 2017 a fost marcată de situarea, în primele trei trimestre, a ratei anuale a inflației la niveluri foarte scăzute (sub 1%) și păstrarea, în acest context, a ratei dobânzii de politică monetară la 1,75% pe tot parcursul anului.

Anul 2016 s-a încheiat cu o rată anuală negativă a inflației (-0,54%), determinată în principal de o serie de măsuri fiscale (reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20% la 1 ianuarie 2016 și manifestarea până la mijlocul anului a impactului reducerii cotei TVA pentru alimente de la 24% la 9% începând cu 1 iulie 2015). Rata anuală a inflației CORE2 ajustat a rămas în permanență pozitivă (0,2% în decembrie 2016). Calculată la taxe constante,

¹ Legea nr. 312/2004.

² Strategia de țintire directă a inflației a fost adoptată de BNR în luna august 2005.

³ Ținta staționară multianuală de inflație, situată la nivelul de 2,5%±1 punct procentual, a fost adoptată de BNR începând cu luna decembrie 2013.

creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum a fost și ea pozitivă (0,7% în decembrie 2016), dar sub limita de jos a intervalului de variație al țintei de inflație (1,5%- 3,5%).

În primele luni ale anului 2017 s-au manifestat în continuare șocuri exogene de natură fiscală⁴, cu efect dezinflaționist tranzitoriu care au menținut rata anuală a inflației la un nivel pozitiv, dar foarte scăzut în primele trei trimestre ale anului. Acest context specific al anului 2017 a justificat prelungirea *statu quo*-ului ratei dobânzii cheie la nivelul de 1,75%.

Începând cu luna septembrie 2017, rata anuală a inflației a crescut rapid și a reintrat în intervalul de variație al țintei, în special din cauza altor măsuri fiscal-bugetare⁵ cu impact imediat în creșterea prețurilor unor produse cu pondere în IPC, însoțite de creșterea unor prețuri administrate⁶. La acestea s-a adăugat și o conjunctură externă în schimbare, caracterizată de reluarea creșterii prețurilor materiilor prime⁷. Totodată, pe plan european, au crescut prețurile la o serie de produse alimentare (în UE au crescut prețurile la lapte, brânză, ouă cu 5,3%, și la carne și produse din carne cu 2,5%), creșteri care s-au reflectat și în prețurile de pe piața internă, având în vedere specificul de importator net al sectorului nostru alimentar și ponderea ridicată a alimentelor în coșul de consum.

Rata anuală a inflației CORE2 ajustat s-a situat de asemenea pe un trend ascendent în partea a doua a anului și a atins 2,45% în decembrie 2017. Motivele acestei evoluții au fost accentuarea peste așteptări a poziției ciclice a economiei, creșterea susținută a costurilor salariale, prețurile în creștere ale importurilor datorită factorilor menționați anterior, dar și ca urmare a presiunilor de depreciere a leului (sub influența deteriorării contului curent). Trendul treptat ascendent al anticipațiilor inflaționiste pe termen scurt a contribuit la această situație.

Ca rezultat al acțiunii acestor factori, rata anuală a inflației a crescut rapid în partea a doua a anului, dar nu a depășit în decembrie 2017 3,3%— valoare care se situează în interiorul intervalului țintei de inflație. Intensitatea încă ridicată a acțiunii dezinflaționiste tranzitorii a șocurilor pe partea ofertei anticipate în primele luni ale intervalului și în perspectivă apropiată, precum și trenarea evidențierii pe termen scurt a presiunilor inflaționiste prezumate să decurgă din accentuarea peste așteptări a poziției ciclice a economiei și din creșterea susținută a costurilor salariale, au cântărit suficient de mult, alături de situarea ratei anuale a inflației în intervalul țintei, în decizia BNR de a nu majora rata dobânzii de politică monetară. În plus, evoluțiile rapide de pe piețele financiare interne în lunile de toamnă au echivalat cu o întărire „de facto” a condițiilor monetare, prin creșterea ratelor de dobândă până la nivelul ratei dobânzii de politică monetară, după o perioadă de peste

⁴ Reducerea cotei standard de TVA de la 20% la 19% și eliminarea supraaccizei la carburanți, prin efectul intrării automate în vigoare a măsurilor prevăzute în Codul Fiscal adoptat în 2015

⁵ reintroducerea supraaccizei la carburanți în două etape în septembrie și octombrie 2017

⁶ (energia electrică - prețul a crescut cu 6,8% în iulie 2017 și cu 6,9% în octombrie 2017)

⁷ prețul petrolului Brent - exprimat în dolari SUA - a crescut cu 20,75% în decembrie 2017 față de decembrie 2016

2 ani în care acestea rămăseseră cantonate mult mai jos, în apropierea ratei dobânzii la facilitatea de depozit.

Pe parcursul anului 2017 BNR a folosit oportunitatea contextului economic intern și extern dominat de o rată redusă a inflației pentru a continua politica de normalizare graduală a unor componente ale cadrului de țintire a inflației, în sensul alinierii la bunele practici ale Băncii Centrale Europene.

O măsură în acest sens a fost îngustarea coridorului din jurul ratei dobânzii de politică monetară de la $\pm 1,5$ pp la începutul anului 2017 la $\pm 1,25$ pp în octombrie 2017 și apoi ± 1 pp în noiembrie 2017, acesta atingând astfel un nivel comparabil cu cel din țările UE. Prima îngustare a coridorului după criză a avut loc în iulie 2013, când s-a redus de la $\pm 4\%$ la $\pm 3\%$, urmând apoi reduceri graduale până la nivelul din prezent. Prin aceasta ratele de dobândă pe piața monetară s-au aliniat la rata dobânzii de politică monetară și a fost pregătită începerea ciclului de majorare a ratei dobânzii de politică monetară.

O altă măsură de normalizare a constituit-o reducerea ratei rezervelor minime obligatorii la pasivele în valută, de la 10% la sfârșitul anului 2016, la 8% la sfârșitul anului 2017, nivel similar cu cel al ratei rezervelor minime obligatorii la pasivele în lei. Față de ianuarie 2014, nivelul RMO a scăzut de la 12% pentru pasivele în lei, respectiv 18% pentru cele în valută. BNR își propune să continue politica de reducere a ratelor RMO atunci când vor exista momente de oportunitate pe piață, scopul nefiind unul de relaxare a politicii monetare, ci de apropiere a acesteia de conduita BCE.

Aceste măsuri de natură să normalizeze modul de desfășurare a procesului de intermediere bancară au fost la rândul lor favorizate de îmbunătățirea situației de ansamblu a sectorului bancar din România, pe cel puțin două paliere esențiale. Pe de o parte, după ce în perioada pre-criză ponderea creditării în valută a fost predominantă, în 2017 ponderea creditării în lei în stocul total de credite a crescut până la 62,8%, cel mai ridicat nivel post-criză. Prin comparație, ponderea creditării în lei în stocul total de credite era de 57% în 2016 și 40% în 2009. Un nivel ridicat al creditării în monedă națională contribuie la creșterea eficienței mecanismului de transmisie a politicii monetare și la reducerea riscului valutar atât pentru instituțiile de credit cât și pentru debitori. În contrapartidă, depozitele populației și firmelor la bănci au continuat să crească, formând o bază solidă a finanțării acestora; raportul dintre credite și depozite a ajuns la 76,8%, în 2017 față de 80,3% în 2016 sau 119% în 2011. Chiar și pe componenta în valută, raportul credite/depozite a ajuns subunitar (89,5% în 2017, față de 109% în 2016 sau 225% în 2011).

Pe de altă parte, politica adecvată de supraveghere macro și microprudențială s-a reflectat în scăderea ratei creditelor neperformante de la un maxim de 21,9% în 2013, la 9,6% în decembrie 2016, respectiv la 6,4% în decembrie 2017 – cel mai mic nivel post-criză -, aceasta ajungând în intervalul mediu calculat de BCE la nivel european. Nivelul în scădere al ratei creditelor neperformante (care se menține și în 2018, rata continuând să se reducă la 6,2% în februarie 2018) coroborat cu gradul de provizionare peste media europeană,

evidențiază reducerea riscului de credit și permite reluarea creșterii creditării pe baze sustenabile. De altfel, deși intermedierea financiară totală ca pondere în PIB a continuat să scadă în 2017, totuși ritmul de creștere a creditului în lei a fost de 16%, nivel superior creșterii nominale a PIB.

Proгноza trimestrială a BNR actualizată în luna noiembrie a evidențiat o traiectorie a ratei anuale prognozate a inflației semnificativ mai înaltă pe termen scurt decât cea previzionată anterior și ușor mai joasă pe orizontul mai îndepărtat de timp. Configurația ei reflectă relativa creștere temporară a impactului inflaționist anticipat a fi exercitat de factorii pe partea ofertei – în contextul noilor șocuri produse recent, suprapuse la începutul anului 2018 efectelor de bază asociate precedentelor reduceri și eliminări de impozite indirecte și scăderi de prețuri administrate – dar și perspectiva majorării progresive a presiunilor inflaționiste decurgând din poziția ciclică a economiei, din costurile salariale majorate și din trendul ascendent al anticipațiilor inflaționiste pe termen scurt, toate receptate prioritar de dinamica inflației de bază. Excedentul de cerere agregată era anticipat a crește mai consistent pe termen scurt, dată fiind revizuirea în sus a ritmului PIB prognozat pentru semestrul II 2017, concomitent cu reconfirmarea celui previzionat anterior pentru 2018, în condițiile probabilei prelungiri a caracterului expansionist al politicii fiscale și al celei de venituri în 2018 și ale unei creșteri economice mai robuste în zona euro/UE, dar și ale diminuării progresive a gradului de acomodare a condițiilor monetare.

În contextul unei creșteri economice peste potențial prelungite apare efectul de bază al excedentului de cerere agregată, care poate pune presiune pe rata inflației, pe deficitul balanței comerciale și pe cursul de schimb. Pe un asemenea fond s-a conturat și riscul ca puseul inflaționist provocat de șocurile ofertei în prima parte a anului 2018 să genereze efecte secundare importante prin dezancorarea anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu, implicit să amplifice eforturile și costurile readucerii sub control a inflației. Folosirea instrumentelor de politică monetară, în special prin creșterea ratei dobânzii de politică monetară, este necesară pentru controlul cererii agregate, dar dozajul acesteia depinde de calitatea mixului de politici macroeconomice. Totodată, întărirea politicii monetare trebuie să țină seama și de contextul dominant în UE, în care toate țările au rate real negative de dobândă, pentru a nu crea stimulente inadecvate pentru fluxurile de capital speculative cu implicații nefavorabile asupra competitivității economiei și a deficitului extern.

Echilibrul optim între rata dobânzii de politică monetară, cursul de schimb și nivelul rezervei valutare este un obiectiv al Băncii Naționale, în condițiile în care asupra fiecăreia dintre aceste variabile acționează factori cu influență divergentă. În consecință, la începutul anului 2018, pentru a preveni efectele altor șocuri exogene și a ține sub control așteptările inflaționiste, BNR a continuat să întărească politica monetară (proces început în partea a doua a anului 2017, prin îngustarea coridorului din jurul ratei dobânzii de politică monetară) și a reacționat consistent prin ajustarea ratei dobânzii de politică monetară. **În ianuarie și februarie 2018, BNR a crescut rata dobânzii de politică monetară cu câte 0,25 pp, aceasta**

ajungând de la 1,75% la sfârșitul anului 2017 la 2,25% la sfârșitul primului trimestru din 2018.

BNR se așteaptă ca puseul inflaționist din primele luni ale anului 2018, care a urcat rata anuală a inflației la 4,73% în februarie 2018, să se disipeze în a doua jumătate a anului, parțial datorită epuizării efectului de bază al măsurilor fiscale. Factorii care creează presiuni suplimentare provin din evoluția prețurilor administrate (prețul energiei electrice a crescut cu 2,3% în ianuarie 2018, iar prețul gazelor naturale a crescut cu 3,8% în ianuarie 2018 și cu 1,8% în februarie 2018), din incertitudini privind evoluția poziției fiscale, precum și din inflația importată. Pentru a păstra așteptările inflaționiste în linie cu obiectivul stabilității prețurilor, BNR are în vedere o cadență adecvată a întăririi politicii monetare.

În calibrarea răspunsului de politică monetară, BNR analizează o matrice largă de factori, inclusiv condițiile de pe piața muncii, absorbția fondurilor europene, implicațiile asupra stabilității financiare, dinamica expansiunii economice a zonei euro și a celei globale, dinamica inflației din statele UE, conduita politicilor monetare ale băncilor centrale majore și ale celor din regiune.

Luând în calcul reacția politicii monetare în cadrul unui mix echilibrat de politici publice, **BNR a estimat, în cel mai recent Raport trimestrial asupra inflației (februarie 2018), o rată anuală a inflației de 3,5% în decembrie 2018 și de 3,1% în decembrie 2019 – ambele, în apropierea limitei superioare, dar în interiorul intervalului țintă.**

2. PERSPECTIVE ECONOMICE

2.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE

Previiziunile din prognoza de primăvară a Fondului Monetar Internațional estimează o creștere economică la nivel global cu 3,9% atât pentru 2018 cât și pentru 2019. Potrivit FMI, țările avansate sunt așteptate să înregistreze o creștere medie de 2,5% în 2018 și respectiv 2,2% în 2019, în timp ce țările în curs de dezvoltare vor avea avansuri medii de 4,9% în 2018 și 5,1% în 2019. Creșterea economică a Chinei a fost revizuită la 6,6% pentru 2018, cu 0,1 pp peste estimarea din Octombrie 2017, pe fondul așteptărilor privind continuarea implementării politicilor destinate creșterii. Cu toate acestea, riscul de încetinire a creșterii economice a Chinei este în continuare relativ ridicat, în condițiile în care creșterea se bazează într-o mare măsură pe stimulentele statului, coroborate cu expansiunea creditării și progrese lente în diminuarea datoriilor la nivelul companiilor. Astfel, pentru 2019 se estimează diminuarea ritmului de creștere a economiei chineze la 6,4%.

În 2017 economia UE a făcut față unor provocări semnificative (atacuri teroriste și tensiuni geo-politice, fluxuri imigraționiste, Brexit, riscuri asociate sistemului bancar, etc.), și cu toate acestea, a înregistrat o creștere de 2,4%. Această creștere a fost susținută, în cea mai mare parte, de consum, în timp ce investițiile nu au avut evoluția așteptată. Astfel, conform prognozei de iarnă a Comisiei Europene, PIB-ul real al UE este preconizat să se reducă ritmul de creștere la 2,3% în 2018 și 2,0% în 2019.

În ceea ce privește zona euro, creșterea economică înregistrată în anul 2017 a fost de 2,3%. Pentru anul 2018, FMI estimează o rată de creștere de 2,4%, urmând ca în anul 2019 să se înregistreze o încetinire a dinamicii PIB-ului real până la 2,0%.

În privința ritmului de creștere economică la nivel mondial (excluzând UE), prognoza Comisiei Europene arată o îmbunătățire a perspectivelor economice estimând pentru anii 2018 și 2019, aceeași rată anuală de creștere a PIB-ului real de 4,1%, depășind cu 0,3 pp majorarea de 3,8% din anul 2017.

Evoluția economică a Germaniei, principalul partener comercial al României și principalul motor al economiei UE, a fost pozitivă pentru anul 2017 ritmul de creștere de 2,2% reprezentând o majorare cu 0,3 puncte procentuale față de cel din 2016. Pentru anul 2018 este prevăzută o intensificare a activității economice cu 0,1 puncte procentuale față de 2017 (2,3%) urmând ca în anul 2019 creșterea economică să se diminueze până la 2,1%. De asemenea, pentru Italia, cel de-al doilea partener comercial al României, se preconizează o menținere a dinamicii PIB-ului în anul 2018 la aceeași nivel cu cea din anul 2017 (respectiv 1,5%), urmată de o ușoară încetinire a ritmului de creștere în 2019 până la 1,2%. În ceea ce privește Franța, după o accelerare a creșterii economice în anul 2017 față de anul 2016 (1,8% față de 1,2%), se estimează ritmuri de creștere de 2,0% în anul 2018 și o ușoară decelerare a acestuia în 2019, până la 1,8%.

Potrivit previziunilor Comisiei Europene, se așteaptă ca rata inflației de bază, care exclude volatilitatea prețurilor la energie și la alimentele neprelucrate, să rămână la cote moderate având în vedere faptul că problema subutilizării forței de muncă se remediază lent, iar presiunile salariale rămân în limite rezonabile. Inflația globală va continua să reflecte influența semnificativă a prețurilor la energie, prevăzându-se o creștere modestă a acesteia în perioada următoare. În zona euro, inflația a atins 1,5 % în 2017. Se estimează că această rată se va menține și în 2018, urmând să crească până la 1,6 % în 2019.

Proiecția prețului țițeiului Brent a fost revizuită în sens crescător, de la 52,8\$/baril în anul 2017, la un nivel de 62,3 \$/baril în 2018. Pentru anul 2019 se estimează o reducere a prețului țițeiului Brent, la 58,2 \$/baril.

Luând în considerare evoluția economiei mondiale în următoarea perioadă, în România, pentru intervalul 2018-2019 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri cu 8,6%, și a importurilor cu 9,3%. După ce în anul 2017 deficitul comercial FOB-CIF a înregistrat o pondere în PIB de 6,9%, acesta se va situa pe un trend ascendent, atingând nivelul de 7,3% în anul 2018 și de 7,6% în 2019.

Tabel 1: Evoluții la nivel global

	2017	2018	2019
Creștere economică reală, la nivel global (%)	3,8%	3,9%	3,9%
Creștere economică reală – UE (%)	2,4%	2,3%	2,0%
Creștere economică – zona euro	2,3%	2,4%	2,0%
Rata inflației – UE	1,7%	1,9%	1,8%
Prețul țițeiului Brent (\$/baril)	52,8	62,3	56,2

Sursa: FMI și Comisia Europeană

2.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE

2.2.1. PERSPECTIVE ACTUALE

În anul 2017, creșterea economică a fost de 6,9%, asigurându-se, astfel, premisele apropiării României de nivelul de dezvoltare și bunăstare din celelalte state europene. Creșterea economică s-a datorat **cererii interne**, însă spre deosebire de anii precedenți, în 2017 s-au înregistrat îmbunătățiri calitative în structura acesteia.

În anul 2017 **investițiile brute din economie** (formarea brută de capital fix) **s-au majorat cu 4,7% față de 2016, an în care acestea s-au redus cu 2%**. Semnificativ este și faptul că investițiile nete din economia națională (care reprezintă o parte din FBCF pentru că sunt doar cele realizate de sectorul bugetar și societățile comerciale) s-au majorat cu 6,4% în 2017 față de 2016. În anul 2016 investițiile nete s-au redus cu 3,3%.

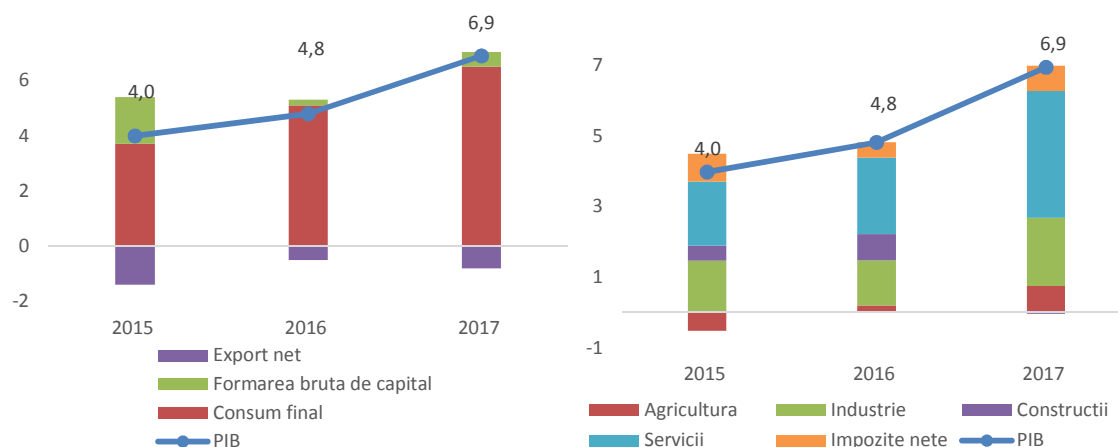
În anul 2017, consumul final s-a majorat cu 8,4%, iar consumul populației cu 10,2% însă consumul populației nu a fost singurul motor de creștere ca în anul 2016. Spre deosebire de anul 2016 când consumul populației a avut o contribuție exclusivă la creșterea economică, în anul 2017 contribuția acestuia a fost completată de contribuția pozitivă a

investițiilor (formarea brută de capital fix). În 2017 contribuția consumului final total a fost de 6,5 procente din creșterea economică. Pentru comparație, în anul 2016, contribuția consumului a fost de 5,1 procente la o creștere a PIB de 4,8%.

Prin urmare, în anul 2017 consumul populației a avut o contribuție mai redusă raportată la creșterea economică decât în 2016.

Exportul de bunuri și servicii s-a majorat în termeni reali cu 9,7%, în timp ce importul de bunuri și servicii a crescut cu 11,3%. Aceste evoluții au făcut ca **exportul net** să înregistreze o contribuție negativă la creșterea produsului intern brut de 0,8 procente.

Grafic 1: Contribuții la creșterea reală a PIB

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din punct de vedere al ofertei interne, **industria a reprezentat motorul acestei evoluții**, cu o contribuție la creșterea reală a produsului intern brut de 1,9 procente. Ramura „Comerț, transportul și depozitare, hoteluri și restaurante” a avut o contribuție de 1,5 procente. Valoarea adăugată din industrie s-a majorat cu 8%.

De asemenea, **agricultura a contribuit substanțial**. Valoarea adăugată brută a acestei ramuri s-a majorat cu 18,3% față de anul 2016, contribuția fiind de 0,7 procente.

Un al doilea element definitoriu, îl reprezintă **evoluția serviciilor moderne, cu valoarea adăugată brută ridicată, respectiv cele de IT și cele științifice și tehnice**. Ramura „Informații și comunicații” a înregistrat o dinamică de 10,9% și o contribuție de 0,6 procente. Ramura „Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport” și-a majorat valoarea adăugată brută cu 9,9%, ceea ce a însemnat o contribuție de 0,7 procente la creșterea economică de 6,9%.

În ansamblu se poate aprecia că patru ramuri (industria, agricultura, informații și comunicații precum și serviciile științifice și tehnice) au asigurat aproape 57% din creșterea economică (3,9 procente din 6,9%).

Inflația a înregistrat în 2017 o creștere modestă ca medie anuală, de 1,34% în timp ce inflația anuală la sfârșitul anului s-a situat la 3,32%. Creșterea mai accentuată a inflației la

sfârșitul anului 2017 s-a datorat în principal unor majorări de preț în partea a doua a anului, având la bază cauze externe cum ar fi creșterea prețului barilului de petrol pe piețele internaționale, creșterile de preț la unele produse alimentare (ouă și unt) sau deprecierea monedei naționale în raport cu cea europeană. La aceste cauze se adaugă și măsura de majorare a accizei la carburanți în două etape, la 15 septembrie și la 1 octombrie 2017.

În luna martie 2018 inflația anuală a fost de 4,95%, pe baza majorării prețurilor mărfurilor alimentare cu 4,01% și a celor nealimentare cu 6,57%. Față de luna decembrie 2017, prețurile de consum au înregistrat în martie o creștere de 1,37% determinată de majorarea prețurilor la mărfurile alimentare cu 1,74%.

În 2017, **ocuparea forței de muncă**, bazată pe datele din Conturile Naționale, s-a majorat cu 2,6%. Numărul salariaților din economie s-a majorat cu 3,0%, reprezentând 75% din populația ocupată. Această majorare s-a datorat, în special, evoluției din industrie și servicii, unde numărul salariaților a crescut cu 3,8% și, respectiv, 3,0%. Rata șomajului, conform AMIGO, s-a redus de la 5,9% în 2016 la 4,9% în 2017.

2.2.2. EVOLUȚII CICLICE

România și-a refăcut în condiții sustenabile potențialul de creștere, puternic afectat de criza economico-financiară, dinamica PIB potențial revenind la valori de peste 5% anual începând din 2018. Aceste estimări s-au realizat utilizând metodologia europeană comună și agreată la nivelul tuturor celor 28 de state membre.

Evoluția prognozată a PIB potențial este rezultatul unor contribuții pozitive ale tuturor factorilor de producție, cea mai importantă fiind cea a productivității totale a factorilor, urmată de contribuția importantă a stocului de capital.

Tabel 2: Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial

	PIB potențial (%)	Contribuții – puncte procentuale -			
		Capital	Muncă	PTF	Output Gap (%)
2016	4,3	0,8	0,3	3,1	-2,0
2017	4,7	0,9	0,5	3,2	0,1
2018	5,2	1,1	0,9	3,2	0,9
2019	5,4	1,3	0,8	3,2	1,2
2020	5,3	1,5	0,5	3,2	1,6
2021	4,9	1,7	0,0	3,1	1,7

Notă: Diferențele la însumare, unde este cazul, se datorează rotunjirilor

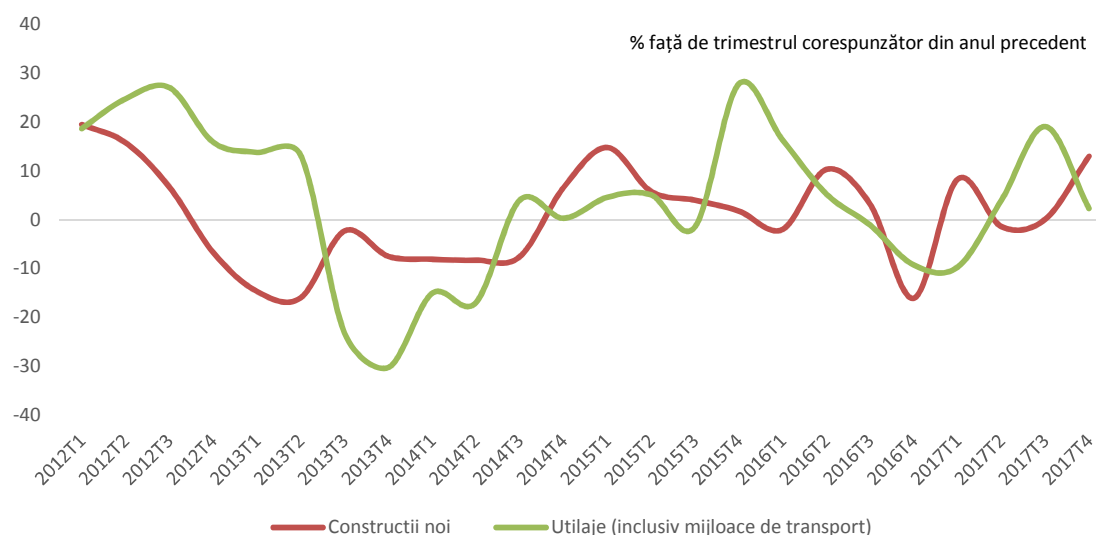
Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Output-gap, diferența dintre nivelurile PIB și PIB potențial exprimată ca procent din PIB potențial, s-a închis în anul 2017. Estimările interne arată că, începând cu anul 2018, output-gap se situează în teritoriu pozitiv, însă se va stabili în 2020-2021, după care se așteaptă înscrierea acestuia pe traiectoria de închidere.

Creșterea cu 4,7% a formării brute de capital fix din anul 2017 a determinat o ușoară îmbunătățire a contribuției stocului de capital la creșterea potențială. În **perspectivă, se așteaptă o creștere semnificativă a contribuției stocului de capital la creșterea reală a PIB potențial, de la 0,9 puncte procentuale în 2017 la 1,7 puncte procentuale la orizontul de prognoză.** Această evoluție este rezultatul a doi factori principali.

Primul factor, de natură extensivă, este dat de investițiile în infrastructură prevăzute în Programul de guvernare, finanțate prin creșterea cheltuielilor cu investițiile din bugetul general consolidat și prin accelerarea absorbției fondurilor europene, pe măsură ce se apropie finalul perioadei de programare. Al doilea factor al creșterii formării brute de capital fix și în consecință a stocului de capital este reprezentat de evoluția net favorabilă a investițiilor în utilaje și mijloace de transport, care, spre deosebire de investițiile în construcții, au un efect de multiplicare mai mare și un impact pozitiv semnificativ și asupra productivității totale a factorilor. Evoluția favorabilă a investițiilor în echipamente de producție s-a observat în cea mai mare parte a perioadei de după criza economică, cu excepția unei scurte perioade de la sfârșitul anului 2013 și începutul anului 2014.

Grafic 2: Evoluția investițiilor nete în economia națională

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Pe lângă structura investițiilor în economia națională care este favorabilă progresului tehnic și deci productivității totale a factorilor, productivitatea muncii din România influențează pozitiv sustenabilitatea creșterii economice.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Productivitatea muncii* (%)	-2,5	2,9	6,4	4,4	2,3	5,3	5,8	4,2
Contribuția TFP la creșterea potențială (procente)	0,8	0,9	1,8	2,2	2,4	2,9	3,1	3,2

* determinată cu Populația ocupată conform Conturilor Naționale

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Strategie și Prognoză

O altă caracteristică pozitivă a reluării creșterii economice, se observă pe piața muncii începând cu anul 2015, când șomajul s-a redus semnificativ, ceea ce demonstrează caracterul inclusiv al creșterii economice. Astfel, rata șomajului conform metodologiei BIM s-a redus la 4,9% în 2017, de la 7,1% în anul 2013.

Semnificativ este și faptul că rata șomajului BIM s-a apropiat de rata NAWRU (Non Accelerating Wages Rate of Unemployment), indicator care arată sustenabilitatea pieței muncii. **Mai mult, la orizontul anului 2021 se prognozează o rată a șomajului de 4,4% în condițiile în care NAWRU, estimat cu ajutorul metodologiei comune la nivel european, ajunge tot la același nivel. Se poate astfel spune că economia României va funcționa pe termen mediu la ocupare deplină.**

Grafic 3: Evoluția ratei șomajului

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Strategie și Prognoză

2.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU

Cadrul macroeconomic pentru Programul de convergență a luat în considerare: **(i)** impactul pozitiv al măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare a populației; **(ii)** contextul european și global, evidențiat în prognoza de iarnă a Comisiei Europene, caracterizat prin tendința de diminuare a incertitudinilor; **(iii)** realizările economico-sociale din anul 2017 și din primele luni ale anului 2018. Ca urmare, se așteaptă ca economia României să continue să performeze, produsul intern brut urmând să se majoreze în medie cu 5,6% anual, ușor peste potențial, urmând tendința de decelerare a ritmului de la 6,1% în 2018 la 5% în 2021.

Pentru anul 2018 s-a estimat o creștere economică de 6,1% bazată exclusiv pe cererea internă. În cadrul acesteia s-a estimat că investițiile brute (formarea brută de capital fix) se vor majora cu 7,9%.

Tabel 3: Componentele PIB

	2017	2018	2019	2020	2021
PIB real	6,9	6,1	5,7	5,7	5,0
Consumul final	8,4	6,3	5,6	5,3	4,9
- Cheltuielile consumului privat	10,1	6,5	6,1	5,8	5,5
- Cheltuielile consumului public	0,7	5,5	3,5	3,3	2,3
Formarea brută de capital fix	4,7	7,9	8,4	8,6	7,4
Exporturi de bunuri și servicii	9,7	7,4	6,9	7,1	6,9
Importuri de bunuri și servicii	11,3	8,5	8,0	7,9	7,8

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Pentru perioada 2019 – 2021 se estimează că economia românească va crește mai susținut, cu un ritm mediu anual de 5,5%. Cererea internă (consumul și investițiile) va continua să reprezinte în acest interval principalul motor al creșterii economice.

Cheltuielile cu consumul privat se vor majora, în medie, cu 5,8% anual, în condițiile îmbunătățirilor manifestate pe piața muncii. Formarea brută de capital fix va înregistra un ritm accelerat de creștere (8,2% anual) pe fondul îmbunătățirii climatului investițional prin măsurile avute în vedere, precum și a condițiilor de finanțare atât din surse bugetare cât și din fonduri structurale și de investiții.

Creșterea economică pe termen mediu va crea condițiile îmbunătățirii ocupării, în special în ceea ce privește numărul salariaților. Astfel, se estimează că populația ocupată se va majora treptat până în 2021, structura modificându-se în favoarea salariaților a căror pondere se estimează că va fi de aproape 79% în 2021 față de 75% în 2017. Astfel, rata șomajului, conform AMIGO, se va diminua treptat, de la 4,9% în 2017 la 4,4% în 2021.

Pentru anul 2018 rata medie anuală a inflației este estimată să ajungă la 4,3%. Nivelul mai ridicat se datorează unui efect de bază, respectiv epuizarea efectelor statistice ale reducerii cotei de TVA cu 1 pp și eliminarea supraaccizei la carburanți începând cu 1 ianuarie 2017.

Pentru perioada 2018-2021 rata inflației estimată atât ca medie anuală cât și la sfârșitul anului va înregistra, în lipsa altor șocuri, o tendință de reducere, ajungând în anul 2021 la 2,5% (medie anuală).

2.4. BALANȚA SECTORULUI EXTERN

În anul 2017 creșterea exporturilor de bunuri, comparativ cu anul 2016, a fost de 9,1%, în timp ce importurile au crescut cu 12,2%. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF s-a majorat cu 29,9% comparativ cu cel înregistrat în anul 2016.

În primele două luni ale anului 2018 exporturile României s-au majorat cu 11,6%, în timp ce importurile au înregistrat o creștere cu 13,9%, față de perioada corespunzătoare din anul 2017. Astfel, balanța comercială FOB-CIF s-a închis la finele lunii februarie 2018 cu un deficit în valoare de 1,7 miliarde euro, mai mare cu 31,6% față de cel din perioada de comparație a anului anterior.

Se estimează că exportul va rămâne în anul 2018 o componentă a cererii care va sprijini creșterea economică a României. Astfel, pentru anul 2018 se estimează o creștere a exportului de bunuri cu 8,7%, iar pentru importul de bunuri o majorare cu 9,4%. În ansamblu, prognoza pentru 2018 arată că deficitul comercial va avea o pondere în PIB de 7,3%.

Pentru intervalul 2018-2021 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri de 8,6%, iar la importuri de 9,1%. Ponderea deficitului comercial FOB-CIF în PIB va atinge în anul 2021 nivelul de 8,0%. Se estimează că se vor intensifica schimburile comerciale cu statele membre ale UE, astfel că ponderea exporturilor de bunuri către UE se va majora de la 75,8% în 2017 la circa 79% în 2021, în timp ce ponderea importurilor de bunuri va ajunge la 75,2% în 2021 de la 75,8% înregistrat 2017.

În anul 2017, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit cu 77% mai mare față de cel din 2016 ajungând la o pondere în PIB de 3,4%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat în proporție de 72,7% prin investiții străine directe, care au atins valoarea de 4,6 mld. euro și au fost mai mari cu 1,4% față de anul 2016.

Tabel 4: Balanța sectorului extern

% din PIB	2017	2018	2019	2020	2021
1. Soldul net, față de restul lumii	-2,2	-1,4	-0,9	-0,3	-0,1
<i>Din care:</i>					
- balanța bunurilor și serviciilor	-2,1	-2,0	-1,9	-1,7	-1,6
- balanța veniturilor primare și a veniturilor secundare	-1,2	-1,1	-0,9	-0,9	-0,8
- contul de capital	1,2	1,8	2,0	2,3	2,3

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

În primele 2 luni 2018, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în valoare

de 172 milioane euro, față de un sold negativ de 72 milioane euro cât a avut în perioada similară din anul 2016, din cauza majorării soldului negativ al balanței comerciale.

În anul 2018, deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să atingă o valoare de 6,3 mld. euro, reprezentând 3,1% din PIB. Investițiile străine directe vor acoperi în proporție de peste 77% deficitul de cont curent.

Pe termen mediu, nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 6,3 și 6,0 mld euro, cu o pondere în PIB de 3,1% în anul 2018 și 2,4% în 2021. În perioada 2018-2021, ponderea în PIB a soldului net cu restul lumii, luând în calcul și contul de capital, se va menține negativă, cu un trend ascendent, în condițiile unei contribuții ridicate a contului de capital.

2.5. REFORME STRUCTURALE

2.5.1. Reforme structurale în sectorul companiilor de stat

Ministerul Energiei continuă procesul de restructurare în vederea eficientizării activității Societății Complexul Energetic Oltenia S.A. și a Companiei Naționale a Uraniului S.A., precum și procesul de reorganizare a Societății Complexul Energetic Hunedoara S.A.

În ceea ce privește Complexul Energetic Oltenia S.A., a fost aprobat la sfârșitul anului 2016 un plan de restructurare pentru perioada 2016 – 2020 care vizează eficientizarea activității în vederea creșterii atractivității societății pentru investitori.

De asemenea, compania a demarat o serie de proiecte de investiții în vederea modernizării și alinierii la normele de mediu. În 2018 va demara proiectul ce vizează reparația capitală a grupului nr. 5 de la Rovinari, și vor continua investițiile majore demarate în anul 2017.

Referitor la Compania Națională a Uraniului S.A. (CNU), facem mențiunea că aceasta este în curs de restructurare în vederea eficientizării acesteia, după ce, printr-o decizie a Comisiei Europene a fost autorizată acordarea unui ajutor de salvare pentru Compania Națională a Uraniului SA (CNU). Astfel, societatea a elaborat și notificat Comisiei Europene un Plan de restructurare, plan care este în prezent în curs de revizuire, urmând să conțină o serie de măsuri de restructurare operațională, tehnică, tehnologică și de mediu.

În ceea ce privește situația Societății Complexul Energetic Hunedoara S.A., continuă negocierile cu Comisia Europeană în vederea acordării unui ajutor de stat de tip Serviciu de Interes Economic General (SIEG), serviciu ce va fi realizat de activele viabile a două unități din cadrul complexului, ajutor ce va putea fi atribuit până la finele anului 2024. Totodată, activele ce vor contribui la asigurarea acestui SIEG vor beneficia de investiții pentru modernizare.

De asemenea, Guvernul are în vedere inițierea unei oferte publice primare pentru vânzarea unui pachet de 10% acțiuni nou emise la SPEEH Hidroelectrică S.A., respectiv 15% acțiuni nou emise la Societatea Complexul Energetic Oltenia S.A., prin majorare de capital social.

În același timp, facem precizarea că la solicitarea Ministerului Energiei în calitatea sa de acționar majoritar în adunările generale ale acționarilor la SNGN Romgaz S.A., OIL Terminal S.A. Constanța și Conpet S.A. Ploiești, s-a aprobat declanșarea procedurii de recrutare și selectare a membrilor Consiliilor de administrație, în conformitate cu prevederile Legii 111/2017 de aprobare a O.U.G. nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, procedura urmând a fi derulată de Consiliul de Administrație al Societăților, prin intermediul comitetelor de remunerare și nominalizare și cu asistența unui expert independent, specializat în recrutare resurse umane. De asemenea, în calitatea sa de autoritate publică tutelară, și pentru îmbunătățirea managementului întreprinderilor de stat, Ministerul Economiei a finalizat selecția de membri ai consiliilor de administrație/supraveghere pentru cinci societăți: SNTGN Transgaz, Cuprumin SA, SN a Sării SA, SN a Apelor Minerale și Plafar SA.

2.5.2. Măsuri în domeniul învățământului

Principalele obiective avute în vedere, și pentru care au fost adoptate o serie de măsuri sunt următoarele:

- Asigurarea de șanse egale de acces și a participării la un învățământ relevant și incluziv – Implementarea Pachetului social garantat pentru educație.
- Asigurarea calității la toate nivelurile de educație și formare profesională.
- Diversificarea oportunităților de educație antreprenorială (programe de antreprenariat de la școala primară la universitate).
- Dezvoltarea de mecanisme financiare echitabile din punct de vedere geografic pentru a asigura un nivel adecvat de finanțare pentru toate regiunile, corespunzător nevoilor specifice ale beneficiarilor sistemului de învățământ.
- Extinderea accesului la educație timpurie, inclusiv pentru componenta de educație preșcolară.
- Revalorizarea învățământului profesional și tehnic, prin măsuri de informare și conștientizare cu privire la oportunitățile oferite de această formă de pregătire.
- Facilitarea accesului și creșterea participării la programele de formare profesională, inclusiv prin dezvoltarea învățământului profesional dual și a învățământului terțiar non-universitar (postliceal).
- Implementarea măsurilor de atragere și/sau menținere în școlile defavorizate/școlile cu forme de predare atipice a resurselor umane calificate, competente și motivate, capabile să furnizeze o educație de calitate și să asigure incluziunea școlară, măsuri cofinanțate din Fondul Social European în cadrul POCU, Apelul de proiecte nr. 5 Programul “PROFESORI MOTIVAȚI ÎN ȘCOLI DEFAVORIZATE”.

2.5.3. Măsuri structurale în domeniul serviciilor sociale și al ocupării

În domeniul serviciilor sociale, Guvernul își propune să accelereze procesul de reformare al politicilor, programelor și intervențiilor printr-o abordare integrată, armonizată și coordonată a acestora.

Preocupările Guvernului, ca principal inițiator al politicilor sociale și promotor al drepturilor sociale, vizează schimbări de mentalitate, de abordare a sistemului precum și transformarea lui într-un sistem proactiv. Un astfel de demers va putea fi realizat prin mutarea accentului de pe asistența acordată pasiv individului, pe construirea măsurilor alternative, însemnând potențarea rolului individului, a familiei, scăderea dependenței persoanelor aflate în dificultate precum și promovarea îmbătrânirii active.

În 2017 au fost planificate o serie de măsuri și modificări legislative, acestea vizând în principal consolidarea capacității serviciilor publice de asistență socială de a furniza servicii sociale de calitate, accesibile și adecvate nevoilor individuale ale persoanelor vulnerabile din comunitate, după cum urmează:

1. Modificarea cadrului normativ privind asistența socială a persoanelor vârstnice.
2. Revizuirea standardelor de cost pentru serviciile de îngrijire acordate persoanelor vârstnice la domiciliu și în centrele rezidențiale, în vederea actualizării cuantumurilor acestora, dar și pentru elaborarea costurilor distincte pentru serviciile de îngrijire în centrele rezidențiale în funcție de gradul de dependență.
3. Aprobarea prin hotărâre de guvern a trei regulamente-cadru de organizare și funcționare a serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal și stabilirea de termene tranzitorii, necesare adoptării de către autoritățile administrației publice locale, a actelor normative necesare conformării cu prevederile legii.
4. Modificarea și completarea legilor privind serviciile sociale și asistența socială în vederea armonizării legislative, inclusiv cu legea privind finanțele publice locale, cu cea referitoare la parteneriatului public-privat, precum și în vederea revizuirii sancțiunilor în domeniul serviciilor sociale.

Una din direcțiile cheie în domeniul serviciilor sociale o reprezintă dezvoltarea echipelor comunitare de intervenție integrată prin dezvoltarea unei abordări integrate privind furnizarea de servicii, stabilirea unor echipe multi-disciplinare locale de specialiști și a cooperării inter-sectoriale, investiția în angajarea unui număr mai mare de specialiști mai bine instruiți în sectorul social, îmbunătățirea coordonării în domeniul serviciilor sociale.

În domeniul ocupării, s-au introdus prevederi legale pentru **stabilirea profilului persoanei** în căutarea unui loc de muncă, în vederea stabilirii nivelului de ocupabilitate, respectiv: „ușor ocupabil”, „mediu ocupabil”, „greu ocupabil”, „foarte greu ocupabil”, niveluri care indică gradul de dificultate în ceea ce privește inserția pe piața muncii. Aceste servicii pot fi

realizate și de către furnizori de servicii din sectorul public sau privat, acreditați, în condițiile legii.

Guvernul României a adoptat măsuri de **stimulare a mobilității forței** de muncă ce vizează, în principal acordarea de prime de mobilitate (prima de încadrare și prima de instalare). Astfel, au fost reglementate trei tipuri de subvenții menite să stimuleze valorificarea oportunităților de ocupare dintr-o zonă, de către oferta de muncă disponibilă în altă zonă: prima de încadrare, prima de instalare și prima de relocare. În același timp, în preocuparea Guvernului României de stabilire a unor măsuri de activare țintite se înscrie și reglementarea unei prime de activare în valoare de 500 lei, neimpozabilă.

În urma evaluării datelor rezultate din implementarea Programului național de ocupare a forței de muncă aprobat pentru anul 2015, s-a apreciat că **măsurile de stimulare a angajatorilor** care încadrează în muncă o serie de categorii sociale speciale nu sunt suficient de stimulative, deoarece sumele acordate nu sunt motivante. Astfel, Guvernul României a majorat cuantumul subvențiilor acordate angajatorilor. De asemenea, a fost instituită egalizarea cuantumului subvenției acordate angajatorilor care încadrează în muncă absolvenții ai unor instituții de învățământ, indiferent de nivelul de învățământ absolvit.

În vederea susținerii **mobilității interne** a fost adoptat Planul Național de Mobilitate prin care s-au stabilit unitățile administrativ-teritoriale eligibile pentru măsurile incluse în pachetul de mobilitate – primele de încadrare și instalare. Programele integrate ce vor fi elaborate pentru aceste zone defavorizate, finanțate din fonduri europene și bugetul național, urmăresc să încurajeze investițiile, dezvoltarea locală și crearea de noi locuri de muncă.

ANOFM și Ministerul Fondurilor Europene au început cu trimestru IV 2017 implementarea proiectului „INTESPO – Înregistrarea Tinerilor în Evidențele Serviciului Public de Ocupare” proiectul își propune creșterea numărului de tineri inactivi NEETs înregistrați la Serviciul Public de Ocupare (SPO) în vederea furnizării de măsuri personalizate de sprijin.

De asemenea, prin Legea nr. 250/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 6/2017 pentru modificarea și completarea unor acte normative s-a introdus prima de inserție. Prima de inserție se acordă în cuantum egal cu 1.500 lei, absolvenților instituțiilor de învățământ și absolvenții școlilor speciale, în vârstă de minimum 16 ani, care, în termen de 60 de zile de la absolvire, se înregistrează la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și se angajează cu normă întreagă pentru o perioadă mai mare de 12 luni. Acordarea primei de inserție nu exclude acordarea indemnizației de șomaj tinerilor care nu se încadrează în muncă în termen de 60 de zile de la absolvirea studiilor.

2.5.4. Măsuri în domeniul sectorului rutier

Pentru sectorul rutier din POIM (Programul Operațional Infrastructura Mare), OS 1.1 (Creșterea mobilității prin dezvoltarea transportului rutier pe rețeaua rutieră TEN-T centrală), OS 2.1 (Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T) și OS 2.2 (Creșterea

accesibilității zonelor cu o conectivitate redusă la infrastructura rutieră a TEN-T), au fost depuse 29 proiecte în valoare eligibilă totală de 1.456,5 mil. euro. Dintre acestea s-au contractat 14 proiecte fazate în valoare eligibilă totală de 738,05 mil. euro.

Până în trimestrul I/2018, au fost transmise la COM un număr de 4 proiecte fazate (valoare totală eligibilă de 610,39 mil. euro) și 2 proiecte noi (pentru construirea „Autostrăzii Câmpia Turzii – Ograda – Târgu Mureș” și „Autostrada Sebeș – Turda” – valoare totală eligibilă de 672,64 mil. euro). COM a aprobat finanțarea a 5 dintre aceste proiecte.

Se estimează că, în a doua jumătate a anului 2018, alte cinci proiecte noi (Pod suspendat Brăila, Autostrada Transilvania, Autostrada de Centură București, Autostrada Pitești – Craiova și Autostrada Sibiu – Pitești) vor mai fi transmise la COM.

2.5.5. Măsuri în domeniul sectorului feroviar

Pentru sectorul feroviar din POIM (Programul Operațional Infrastructura Mare), OS 1.2 (Creșterea mobilității pe rețeaua feroviară TEN-T centrală) și OS 2.7 (Creșterea sustenabilității și calității transportului feroviar), au fost depuse și contractate 9 proiecte în valoare eligibilă totală de 2.260,7 mil. euro, singurul proiect nou (a cărui finanțare a primit aprobarea COM) fiind „Reabilitarea secțiunii de cale ferată km. 614 – Gurasada – Simeria”.

Sunt în diferite stadii de implementare sau pregătire proiecte de investiții pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare amplasate pe rețeaua TEN-T (Rețeaua trans-Europeană de transport) centrală și globală, precum și achiziția sistemului ERTMS (Sistemul european de management al traficului feroviar) aferent infrastructurii feroviare modernizate și modernizarea gărilor.

În cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF) în sectorul feroviar au fost semnate 2 contracte de finanțare pentru lucrări în valoare de 1.335,64 mil. euro pentru sectoarele de cale ferată Brașov – Apața, Cața – Sighișoara și Apața – Cața. De asemenea, au mai fost semnate un număr de 4 contracte de finanțare (18,84 mil. euro) a studiilor de fezabilitate pentru următoarele secțiuni de cale ferată: Predeal – Brașov, Craiova – Drobeta Turnu Severin – Caransebeș, Craiova – Calafat, Port Constanța.

2.6. IMPACTUL FONDURILOR EUROPENE ASUPRA FINANTELOR PUBLICE

În ceea ce privește perioada de programare 2014-2020, România are la dispoziție peste 43 miliarde euro, conform Cadrului Financiar Multiannual 2014-2020, din care alocarea pentru Fondurile Europene Structurale și de Investiții (FESI) este de aprox. 31 miliarde euro. Alocarea pentru politica de coeziune, finanțată în cadrul FESI, este de aprox. 23 miliarde euro (PO Regional; PO Infrastructură Mare; PO Competitivitate; PO Capital; PO Asistență; PO Capacitate Administrativă; PO Inițiativa pentru IMM-uri).

Astfel, la începutul lunii martie a.c, rata de contractare aferentă programelor operaționale FESI era de 38%, fiind semnate 2581 contracte de finanțare, totalizând cca. 10,9 miliarde euro, din care 8,6 miliarde euro contribuție UE.

Până în prezent, a fost solicitată Comisiei Europene suma de aprox. 1,24 miliarde euro, pentru următoarele programe operaționale FESI: PO Infrastructura Mare (953,7 milioane euro), PO Competitivitate (86 milioane euro), PO Regional (27 milioane euro), PO Inițiativa pentru IMM-uri (93 milioane euro), PO Capacitate Administrativa (30,28 milioane euro), PO Asistență Tehnică (49,5 milioane euro), PO Capital Uman (3,9 milioane euro).

Urmare aplicațiilor de plată trimise, au fost realizate rambursări de către Comisia Europeană în valoare de aprox. 1,1 mld. euro, astfel: pentru PO Infrastructura Mare (858,2 milioane euro), PO Inițiativa pentru IMM-uri (83,8 milioane euro), PO Regional (24,2 milioane euro), PO Capacitate Administrativa (22,93 milioane euro), PO Asistență Tehnică (44,6 milioane euro), PO Capital Uman (3,5 milioane euro) și PO Competitivitate (77,5 milioane euro).

În ceea ce privește coordonarea exercițiului actual de programare 2014-2020, enumerăm o serie de măsuri legislative/instituționale cu caracter orizontal, promovate în vederea creșterii gradului de absorbție și îmbunătățirea guvernanței fondurilor europene:

- monitorizarea lansărilor apelurilor de proiecte pentru toate liniile de finanțare, pentru a preveni/identifica întârzierile față de calendarul propus și impactul acestor întârzieri asupra implementării fiecărui PO, precum și pentru luarea măsurilor necesare pentru recuperarea întârzierilor. Bugetul total pentru apelurile lansate până în prezent este de 21,8 miliarde euro, ceea ce reprezintă 78% din alocarea totală de aprox. 27,7 miliarde euro disponibilă pentru toate cele 7 programe operaționale FESI – PO Infrastructură Mare, PO Capital Uman, PO Competitivitate, PO Regional, PO IIMM, PO Capacitate Administrativă și PO Asistență Tehnică.
- urgentarea procesului de evaluare de către toate autoritățile de management/organismele intermediare, prin utilizarea fondurilor disponibile prin Programul Operațional de Asistență Tehnică, respectiv din axele de asistență tehnică ale PO.
- respectarea termenelor procedurale de evaluare, selecție și contractare, precum și analiza posibilității reducerii unora dintre ele.
- accelerarea implementării proiectelor deja admise la finanțare, prin sprijinirea beneficiarilor pe tot parcursul derulării investițiilor, prin:
 - Eliminarea diferențelor privind nivelul cofinanțării private pentru beneficiarii/partenerii persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial prin stabilirea aceluiași plafon pentru toate programele operaționale de maxim 2%;
 - Introducerea opțiunii costuri simplificate la nivelul PO;
 - Acordarea pre-finanțării pentru toate categoriile de cheltuieli eligibile, respectiv pentru toate proiectele implementate de autorități publice locale și beneficiari privați, indiferent de fondul european care le finanțează;

- Sprijinirea autorităților locale pentru asigurarea cotei de cofinanțare proprii (2%) sau a cheltuielilor neeligibile, prin posibilitatea contractării de împrumuturi din venituri din privatizare, în limita sumei de 500.000 mii lei, de la MFP.
- îmbunătățirea implementării proiectelor mari de infrastructură, astfel încât să nu mai existe blocaje și întârzieri.
- modificarea OUG nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare, în vederea:
 - majorării procentului de contractare la maxim 300% din alocare, în funcție de programul operațional vizat;
 - extinderii posibilității de a efectua plăți în cadrul proiectelor cuprinse în bugetul ordonatorului principal de credite, în baza avizului de principiu al autorității de management POIM, care au contractele de achiziție publică încheiate, dar ale căror contracte de finanțare nu au fost încheiate cu autoritatea de management;
 - creării temeiului legal pentru acordarea avizului de principiu, conform art. 11 din OUG nr. 40/2015, de către Organismul Intermediar Transport, pentru proiectele finanțate în cadrul Axelor Prioritare 1 și 2 din POIM;
 - definirii procentului de prefinanțare pentru beneficiarii care primesc finanțare sub incidența ajutorului de stat/de MINIMIS (o singură tranșă de maximum 40% din contribuția publică eligibilă a proiectului).
- monitorizarea îndeplinirii recomandărilor formulate în rapoartele de audit privind desemnarea autorităților de management, ținând seama de diferitele niveluri de intervenție, precum cadrul instituțional, cadrul procedural, cooperarea interinstituțională și sistemul informatic.
- implementarea asistenței tehnice furnizate de instituțiile financiare internaționale, în vederea îmbunătățirii managementului Fondurilor Europene Structurale și de Investiții (FESI).
- reducerea semnificativă a sarcinii administrative la nivelul solicitanților/beneficiarilor prin utilizarea sistemului electronic în relația cu aceștia, inclusiv transmiterea electronică a cererilor de finanțare prin MySMIS2014.
- abordarea integrată a informării publicului larg și a potențialilor beneficiari cu privire la posibilitățile de finanțare oferite de FESI și asigurarea unei transparențe totale în implementarea programelor și proiectelor europene.

- instruirea orizontală a beneficiarilor (potențiali) FESI, prin utilizarea fondurilor disponibile prin Programul Operațional de Asistență Tehnică, în faza de identificare și elaborare, dar și de implementare a proiectelor, cu precădere în domeniul achizițiilor publice, în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor.
- inițierea de modificări legislative în concordanță cu regulamentele europene.

Dificultățile întâmpinate în creșterea ratei de absorbție au cunoscut mai multe cauze, dintre care putem enumera:

- întârzieri în procesul de desemnare a autorităților de management al programelor operaționale, determinate de schimbări în arhitectura instituțională, care au implicat modificări succesive în cadrul documentelor din pachetele de acreditare, precum și de lipsa expertizei specifice în dezvoltarea sistemului informatic;
- amânarea deciziei cu privire la implicarea organismelor intermediare în gestionarea anumitor programe;
- întârzieri semnificative în procesul de evaluare pentru proiectele depuse în cadrul apelurilor de proiecte lansate, în mare parte datorate lipsei de expertiză specifică;
- lipsa unor proiecte mature de infrastructură, care să poată fi finanțate în perioada de programare 2014-2020;
- modificări repetate ale ghidurilor solicitantului și ale procedurilor de finanțare.

3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI

3.1. STRATEGIA DE POLITICI

Politica de deficit bugetar continuă să susțină în mod direct creșterea economică în marja permisă de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), respectiv un deficit bugetar ESA de sub 3% din PIB.

Începând cu anul 2016, politica bugetară este influențată de măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin măsurile prevăzute în Programul de Guvernare, adoptate deja în anul 2017, prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislației în domeniul drepturilor cu caracter social, legislației în domeniul pensiilor, legislației în domeniul fiscalității privind impozitului pe venit și contribuțiilor sociale.

Astfel, pe fondul măsurilor enumerate mai sus, în anul 2016 deficitul bugetar ESA a înregistrat o creștere către valoarea maximă permisă (3% din PIB), și s-a redus marginal la nivelul de 2,9% din PIB în anul 2017.

În termeni structurali, se înregistrează o deviere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (MTO) stabilit pentru România de 1% din PIB, dar cu perspectiva de a reintra pe o traiectorie de convergență către MTO începând cu anul 2019.

Ajustarea semnificativă a deficitului bugetar structural este planificată a începe în anul 2019, când soldul structural se va îmbunătăți cu aproximativ 0,5pp, ritm care va fi susținut și în anul 2021.

Devierea de la MTO se produce însă cu menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 38% din PIB.

3.2. POLITICA FISCAL BUGETARĂ ÎN PERIOADA 2017-2018

Proiecția bugetară pentru anul 2018 și pe termen mediu are la bază prevederile Strategiei fiscal-bugetare pentru perioada 2018-2020.

În anul 2017, ponderea veniturilor totale în PIB, în termeni ESA, a fost de 30,5% cu 1,1 pp mai redusă comparativ cu anul anterior.

În structură, reducerea ponderii veniturilor în PIB, în termeni ESA, se datorează diminuării veniturilor din impozitele pe producție și import cu 1 pp și a celor din impozitele curente pe venit și profit cu 0,4 pp, în timp ce încasările din contribuții sociale au crescut cu 0,6pp.

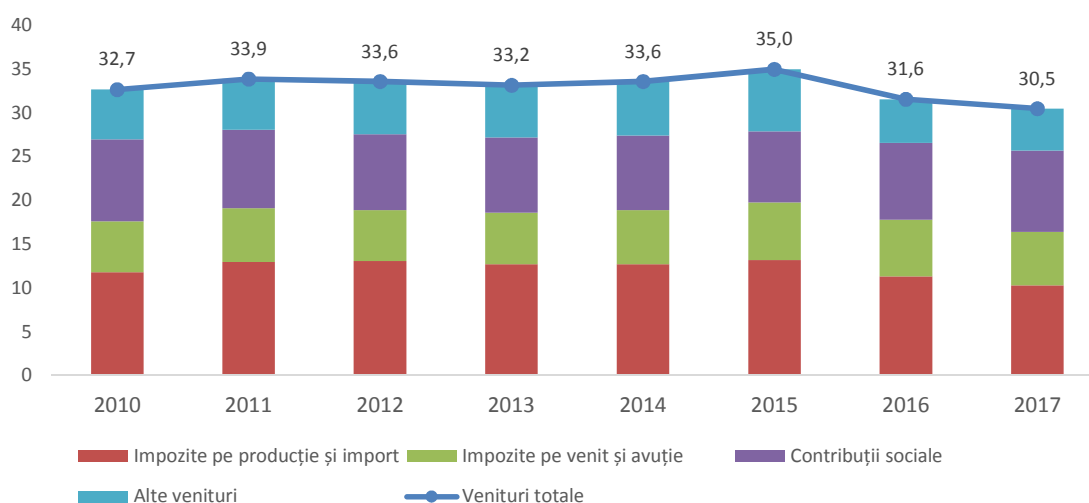
În cazul taxelor pe producție și importuri, aceste evoluții s-au datorat în principal măsurilor implementate în sfera TVA-ului (reducerea cotei standard cu 1 pp), în domeniul accizelor (eliminarea accizei de 7 eurocenți în prima parte a anului 2017), în condițiile în care consumul populației a înregistrat o creștere nominală de 13%.

În ceea ce privește reducerea ponderii încasărilor din impozite pe venit și profit, aceasta este determinată de scăderea veniturilor din impozitul pe profit. Dinamica impozitul pe venit a fost inferioară avansului fondului de salarii din economie (caștigul salarial mediu brut s-a majorat cu 15,9%, iar numărul mediu de salariați cu 3,1% în 2017 față de anul precedent), în principal datorită eliminării impozitării veniturilor din pensiile sub plafonul de 2.000 de lei. În același timp, contribuțiile sociale au înregistrat o dinamică accelerată în linie cu cea a fondului de salarii din economie. Veniturile din alte impozite curente (în principal nefiscale) și-au menținut ponderea în PIB la 3,6% în 2017.

Tabel 5: Principalele măsuri fiscale cu impact pe evoluția veniturilor bugetare în anul 2017

	Impact estimat (milioane lei)
Principalele măsuri ale Codului Fiscal (2015):	-6.118
Reducerea cotei standard de TVA de la 20% la 19% începând cu 1 ianuarie 2017	-2.200
Eliminarea taxei pe construcții începând cu 1 ianuarie 2017	-1.000
Eliminarea accizei de 7 eurocenți și creșterea accizei de la 430,71 lei/1000 de țigarete în 2016 la 435,58 lei/1000 țigarete în 2017	-2.886
Măsuri suplimentare	
Neimpozitare pensiilor:	
- scutirea pensiilor sub 2000 lei de la impozitul pe venit	-1.200
- neimpozitarea cu CASS	-900
Modificare impozitare a veniturilor din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal (impozit venit buget de stat și local)	-300
Eliminare plafon maxim de 5 câștiguri salariale medii brute pentru plata CAS	1.100
Modificare cota impozitare microîntreprinderi 1% pentru cei care au unul sau mai mulți salariați, stabilirea plafon la 500.000 euro	-429
Repartizarea unei cote de minim 90% din profitul net realizat sub formă de dividende/vărsăminte la bugetul de stat pentru companii naționale și societăți cu capital integral sau majoritar de stat	800
Repartiția sub formă de dividende/vărsăminte la bugetul de stat a sumelor repartizate în anii anteriori la alte rezerve și utilizate ca sursă proprie de finanțare conform OUG nr. 29/2017	2.250

Grafic 4: Venituri bugetare (ESA 2010, % PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

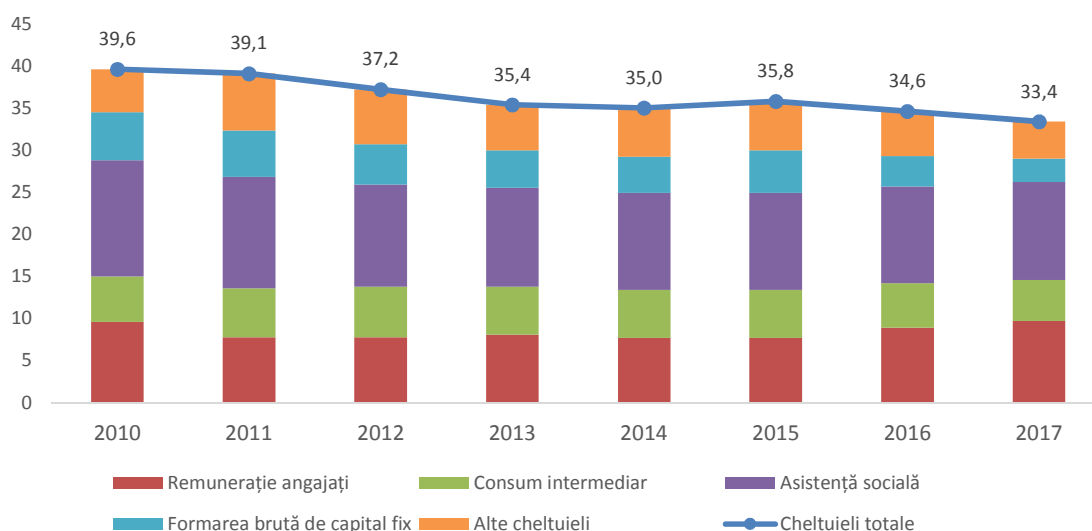
Concomitent, ponderea cheltuielilor totale în PIB, în termeni ESA, a fost de 33,4% din PIB, cu 1,2 puncte procentuale mai redusă comparativ cu anul anterior.

Cheltuielile de personal în termeni ESA au crescut cu 1,5% ca pondere în PIB față de anul trecut ajungând la 9,7% din PIB, datorită aplicării, începând cu 1 iulie 2017, a prevederilor din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, dar și a altor măsuri de majorări salariale, precum: aplicarea începând cu luna august 2016, a prevederilor O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și de creșterile salariale acordate în 2017, respectiv creșterea cu 15 % a salariilor din sănătate și din educație de la 1 ianuarie 2017, a personalului plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale care beneficiază de majorarea cu 20% începând cu 1 februarie 2017, majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată de la 1.250 lei la 1.450 lei din 1 februarie 2017, majorarea cu 30% a salariilor personalului din bibliotecile naționale și muzee naționale începând cu iunie 2017, majorarea cu 15% a soldelor de funcție ale personalului militar începând cu iunie 2017, majorarea cu 10% a salariilor de funcție ale polițiștilor începând cu 1 octombrie 2017,

Cheltuielile cu asistența socială au crescut cu 0,1 puncte procentuale, în principal, în condițiile majorării punctului de pensie în 2 etape în cursul anului 2017. Cheltuielile cu bunuri și servicii au scăzut cu 0,5 pp iar cheltuielile cu dobânzile s-au diminuat cu 0,2 pp.

Totodată, formarea brută de capital fix s-a diminuat cu 0,8 puncte procentuale până la nivelul de 2,8% din PIB în 2017.

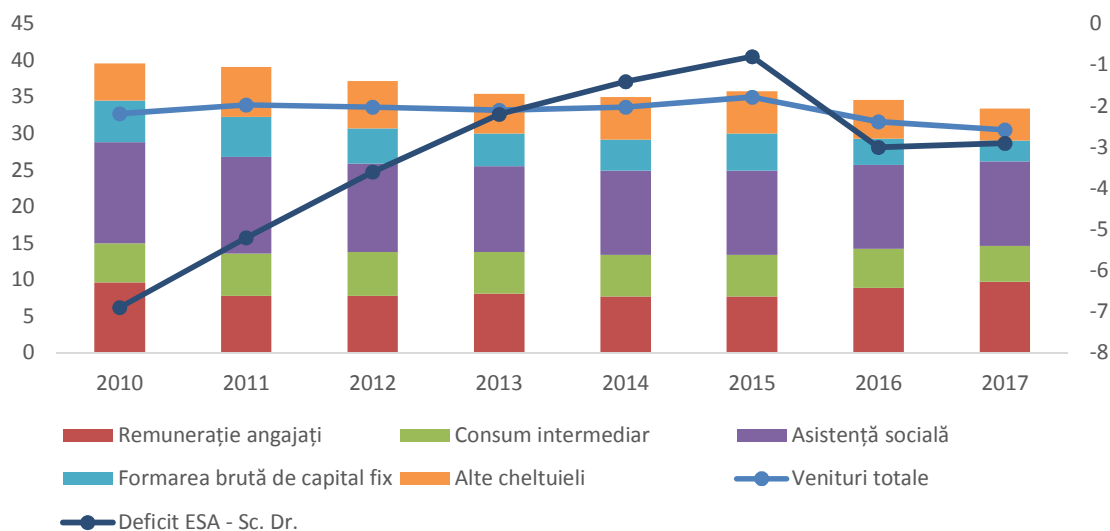
Grafic 5: Cheltuieli bugetare (ESA 2010, %PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Deficitul bugetar calculat conform metodologiei ESA s-a situat la limita nivelului de referință a Pactului de Stabilitate și Creștere, înregistrând un nivel de 2,9% din PIB în anul 2017. Deficitul s-a redus marginal la valoarea înregistrată în anul anterior, acomodând măsurile de relaxare fiscală, precum și cele de creștere a salariilor și a pensiilor.

Grafic 6: Poziția bugetară consolidată (ESA 2010, %PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Conform datelor operative (metodologia CASH), **execuția bugetului general consolidat pe primele trei luni ale anului 2018 înregistrează un deficit de 4,5 miliarde lei, respectiv 0,48% din PIB.**

Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de 66,4 miliarde lei, reprezentând 7,2% din PIB, sunt cu 11,5% mai mari, în termeni nominali, față de aceeași perioadă a anului precedent.

Se înregistrează creșteri semnificative comparativ cu anul precedent în cazul încasărilor din contribuțiile de asigurări (+31,1%). Începând cu luna februarie, încasările din contribuțiile sociale au fost influențate pozitiv de condițiile legislative noi privind transferul contribuțiilor din sarcina angajatorului în sarcina angajatului, reglementate prin OUG nr. 79/2017. Trendul pozitiv al indicatorilor macroeconomici realizați, precum câștig salarial mediu brut și efectivul salariaților din economie, generează încasări superioare din contribuții sociale. În luna februarie 2018, comparativ cu luna similară a anului trecut, câștigul salarial mediu brut și net au înregistrat ritmuri de creștere de 32,8%, respectiv 11,2%, superioare celor din luna ianuarie. Această evoluție este în linie cu proiecția Comisiei Naționale de Prognoză (CNP) pentru anul 2018 și reflectă totodată că angajatorii au crescut în medie câștigul salarial brut pentru a menține cel puțin constant câștigul salarial net, în noile condiții legislative privind transferul contribuțiilor de la angajator către angajați.

Încasările din TVA în primele 3 luni au fost de 13,3 mld. lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 2,2% față de perioada similară a anului precedent. Încasările din taxa pe valoarea adăugată

au fost influențate negativ și de creșterea rambursărilor de taxă în primul trimestru al anului 2018 comparativ cu primul trimestru al anului 2017.

Încasările din accize au fost în sumă de 5,8 miliarde lei (0,6% din PIB) cu 2,6% mai mari comparativ cu perioada similară a anului precedent. În structură, evoluția încasărilor din accize este următoarea:

- accizele la produsele energetice au prezentat o evoluție pozitivă (+17%), evoluția comerțului cu amănuntul al carburanților pentru autovehicule, în magazine specializate, care a crescut în primele două luni ale anului cu 3,9%, comparativ cu perioada similară din anul anterior.
- accizele la produsele din tutun au prezentat o evoluție negativă (-5%).

S-au înregistrat scăderi ale încasărilor din impozitul pe salarii și venit cu 14,9% pe fondul reducerii, începând cu 1 ianuarie 2018, a cotei impozitului pe venit de la 16% la 10%, măsură care s-a reflectat în încasări începând cu luna februarie 2018.

Impozitul pe profit a scăzut cu 3,3% comparativ cu trimestrul 1 din anul anterior, influențat și de facilitatea acordată privind reducere cu 5% a impozitului pe profit/pe veniturile microîntreprinderilor aferent trimestrului IV al anului fiscal 2017, pentru companiile care optează la plata defalcata a TVA.

Încasările din veniturile nefiscale au crescut cu 17%, iar cele din impozite și taxe pe proprietate au crescut cu 4,5% față de aceeași perioadă a anului 2017.

Sumele de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate sunt de 4,3 miliarde lei.

Cheltuielile bugetului general consolidat sunt în sumă de 70,8 miliarde lei, cu 22,1% mai mari față de primele trei luni ale anului precedent, realizându-se în proporție de 90,3% prevederile trimestriale, respectiv cu 7.627,9 milioane lei sub nivelul programat.

Cheltuielile de personal sunt cu 18,1% mai mari față de aceeași perioadă a anului precedent, creșterea fiind determinată de majorările salariale acordate în anul 2017, dar și de majorarea salariilor în sectorul bugetar ca urmare a aplicării Legii cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au crescut cu 12,5% față de aceeași perioadă a anului precedent. Creșteri semnificative se înregistrează atât la bugetele locale, cât și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și la bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții bugetare.

Subvențiile acordate în primele trei luni ale anului 2018 sunt în creștere cu 25,7% față de aceeași perioadă a anului trecut. Creșterea este determinată, în principal, de plățile efectuate (1,4 miliarde lei) pentru sprijinirea producătorilor agricoli și de subvențiile acordate pentru susținerea transportului feroviar public de călători și a transportului cu metroul.

Dobânzile se mențin ca procent în produsul intern brut la același nivel ca în aceeași perioadă a anului precedent, respectiv 0,3% din PIB.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 11,8%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 9% a punctului de pensie de la 1 iulie 2017, ajungând la 1.000 lei, majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și pe cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 4,9 miliarde lei, de aproape 3 ori mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut.

Principalele modificări fiscale începând cu 2018

În domeniul impozitului pe profit

- Combaterea planificării fiscale agresive și erodarea bazei impozabile prin asigurarea de condiții echitabile și eficiente de concurență pentru toți contribuabilii plătitori de impozit pe profit, aceștia sunt încurajați să își declare în mod transparent obligațiile fiscale. Această perfecționare a cadrului legislativ de impozitare a profiturilor corespunde abordărilor de la nivelul Uniunii Europene, astfel cum au fost exprimate în cuprinsul "Directivei 2016/1164 a Consiliului privind stabilirea normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne", a cărei transpunere în legislația națională a fost, în acest fel, realizată.
- Consolidarea încasărilor din domeniul impozitului pe profit, prin lărgirea bazei de impozitare, sens în care s-a restrâns deducerea cheltuielilor generate de operațiunile de cesiune de creanțe.
- Începând cu anul 2018, au fost modificate condițiile de încadrare a persoanelor juridice române în categoria microîntreprinderilor: i) majorarea nivelului veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 500.000 euro la 1.000.000 euro; ii) eliminarea condiției privind realizarea veniturilor din consultanță și management în proporție de 20% din veniturile totale; iii) eliminarea activităților pentru care contribuabilii nu aplică acest sistem de impunere (Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Fondul de compensare a investitorilor, Fondul de garantare a pensiilor private, Fondul de garantare a asiguraților).
- Microîntreprinderile care au subscris un capital social de cel puțin 45.000 lei și au cel puțin 2 salariați pot opta, o singură dată, să aplice prevederile titlului II "Impozitul pe profit" începând cu trimestrul în care aceste condiții sunt îndeplinite cumulativ, opțiunea fiind definitivă.

În domeniul impozitului pe venit

- Reducerea cotei de impozit pe venit, de la 16% la 10%.

- Majorarea nivelului salariului lunar brut în funcție de care se acordă deducerea personală, precum și majorarea nivelului deducerilor personale, în sumă fixă, acordate persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor de până la 1.950 lei și majorarea deducerilor personale acordate în mod degresiv persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor până la valoarea de 3.600 lei, inclusiv.
- Simplificarea obligațiilor declarative ale persoanelor fizice, prin comasarea unui număr de 7 declarații, într-o declarație unică și efectuarea plăților oricând în cursul anului până la termenul de 15 martie, inclusiv, al anului următor celui de realizare a veniturilor.

În domeniul contribuțiilor sociale obligatorii

- Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale.
- Nivelul contribuțiilor a scăzut cu 2 puncte procentuale, astfel că, din totalul de 39,25% contribuții plătite la un salariu brut, se plătesc 37,25%. Din totalul de 22,75% contribuții datorate de angajator, 20 de puncte procentuale s-au transferat către salariat. În total, din salariul brut, 35% sunt contribuții reținute de angajator în numele salariatului iar contribuțiile rămase în sarcina angajatorului, respectiv 2,75% au scăzut la 2,25% și acoperă riscurile de șomaj, accidente de muncă, concediu medical, creanțe salariale. Acestea din urmă sunt cuprinse într-o singură contribuție, care se numește contribuție asiguratorie pentru muncă.
- Modificarea modului de stabilire a CAS și a CASS, în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități independente sau alte categorii de venituri, în sensul că aceste persoane nu mai datorează contribuțiile sociale asupra venitului realizat: i) baza de calcul a CAS este venitul ales, care este cel puțin egal cu salariul minim brut pe țară; ii) baza de calcul a CASS este salariul minim brut pe țară.

Aplicarea opțională a unui mecanism de colectare a **TVA** (split payment) iar pentru anumite categorii de persoane impozabile aplicarea obligatorie a mecanismului de plată defalcată a TVA , respectiv cele care:

- la 31 decembrie 2017 înregistrează obligații fiscale reprezentând TVA, cu excepția celor a căror executare silită este suspendată, în cuantum mai mare de 15.000 de lei în cazul contribuabililor mari, 10.000 de lei în cazul contribuabililor mijlocii, 5.000 de lei pentru restul contribuabililor, dacă aceste obligații nu sunt achitate până la data de 31 ianuarie 2018;
- începând cu data de 1 ianuarie 2018 înregistrează obligații fiscale reprezentând TVA, restante, neachitate în termen de 60 de zile lucrătoare de la scadență, cu excepția celor a căror executare silită este suspendată, în cuantum mai mare de 15.000 de

lei în cazul contribuabililor mari, 10.000 de lei în cazul contribuabililor mijlocii, 5.000 de lei pentru restul contribuabililor;

- se află sub incidența legislației naționale privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Majorarea nivelului **accizelor** la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete și la alte tutunuri de fumat de la 383,78 lei/kg la 398,70 lei/kg

3.3. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU

Pentru anul 2018 față de 2017 este prognozată o majorare a veniturilor bugetare calculată conform metodologiei ESA cu 0,8 pp (la 31,3% din PIB), în principal datorită îmbunătățirii prognozate a absorbției fondurilor europene și a trendului pozitiv privind încasările veniturilor din contribuții sociale, în condițiile diminuării veniturilor fiscale cu 0,7 pp. Acest nivel urmează să se mențină relativ constant pe termen mediu, veniturile totale atingând un nivel de 32% din PIB în anul 2021.

În structură, veniturile din impozitele curente pe profit și venit sunt prognozate să se diminueze de la 6,1% din PIB în 2017 la 4,9% în 2018 ca urmare a reducerii cotei de impozit pe venit de la 16% la 10%. Pe termen mediu sunt prognozate creșteri cu 0,1 pp până la 5,2% din PIB în 2021, având în vedere dinamica prognozată a fondului de salarii din economie.

Se estimează că veniturile din impozite și taxe pe bunuri și servicii vor înregistra o creștere de 0,5 pp (la 10,8% în PIB) în 2018 față de 2017, în principal, ca urmare a evoluției veniturilor din TVA care vor fi influențate pozitiv de mecanismul de plată defalcată a TVA și de măsurile privind îmbunătățirea colectării implementate de ANAF în perioada 2017-2018. Pe termen mediu, încasările din aceste impozite se vor menține ca pondere în PIB la aproximativ 10,3% până în 2021.

Încasările din contribuții de asigurări sociale în anul 2018 sunt estimate să crească cu 1,5 pp din PIB față de anul 2017 sub influența transferului contribuțiilor sociale datorate de angajator în sarcina angajatului, reducerii cotei de transfer către pilonul II și a stabilirii în sarcina angajatorilor a contribuției asiguratorii pentru muncă în cotă de 2,25% pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor. Pe termen mediu, evoluția încasărilor din contribuții de asigurări sociale este determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu și a numărului de salariați, ponderea veniturilor din această sursă fiind prognozată să ajungă la 12,2% din PIB în anul 2021.

Cheltuielile bugetare totale sunt prognozate să crească în 2018 la 34,3% din PIB, pe termen mediu fiind estimată o revenire până în 2021 la nivelul înregistrat în 2017 (de 33,4% din PIB). Cheltuielile de personal ca pondere în PIB se majorează la începutul orizontului de prognoză la 10,3% pe fondul aplicării Legii-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice iar către finalul orizontului de programare acestea se vor diminua pentru a crea mai mult spațiu fiscal pentru cheltuielile de investiții. Formarea brută de capital fix indică majorarea alocărilor pentru cheltuielile de investiții pe termen mediu, de la 2,9% din

PIB în 2018 la 4,0% în 2021.

Cheltuielile cu asistența socială se vor majora cu 0,4 pp în 2019 față de 2018 urmând să revină la nivelul din 2018 (11,4% din PIB) până în 2021.

Principalele măsuri fiscale cu impact pe evoluția veniturilor bugetare în anul 2018

	Impact estimat (milioane lei)
Reducerea cotei impozitului pe venit din salarii de la 16% la 10% începând cu 1 ianuarie 2018 (conform OUG 79/20017)	-13.538
Reforma contribuțiilor sociale și transferul din sarcina angajatorului în sarcina angajatului	5.754
Modificarea cota impozitare microîntreprinderi 1% pentru cei care au unul sau mai mulți salariați, stabilirea plafon la 1.000.000 euro, opțional pentru cei care au 2 salariați și capital de cel puțin 45.000	-283
Introducerea Contribuției Asiguratorie de Muncă	5.398
Reducerea cotei de transfer către pilonul II de la 5,1% la 3,75% începând cu 1 ianuarie 2018.	2.100

De asemenea au fost avute în vedere pentru anul 2018 o serie de măsuri suplimentare:

Măsuri pe partea de venituri bugetare:

- Creșterea accizelor la produsele energetice în două tranșe începând cu 15 septembrie și respectiv 1 octombrie 2017⁸ (impact de +2,7 mld lei).
- Creșterea dividendelor repartizate de companiile naționale de la 50% la 90%, aprobată de Guvern prin Memorandum în data de 30 ianuarie 2017, măsură care se aplică și pentru anul 2018 (impact de +1 mld lei).
- Majorarea bazei de impozitare în cazul vărsămintelor de la persoane juridice datorate pentru persoane cu handicap neîncadrate⁹ începând de la 1 septembrie 2017 (impact de +0,7 mld lei).
- Demararea în anul 2018 a procedurii pentru vânzarea licențelor 5G (+1,3 mld lei).
- Majorarea nivelului accizei la țigarete începând cu data de 1 aprilie 2018 de la 439,94 lei/1.000 de țigarete la 448,74 lei/1.000 de țigarete (impact de +140 milioane lei).
- Implementarea Directivei 2016/1164/UE a Consiliului din 12 iulie 2016 de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne (ATAD). Una dintre normele astfel stabilite vizează "Limitarea deductibilității dobânzii", începând cu 1 ianuarie 2018, ca urmare a aprobării O.U.G. nr. 79/2017, impact de aproximativ 200 milioane lei.

⁸Ordonanței nr. 25/2017

⁹OUG 60/2017

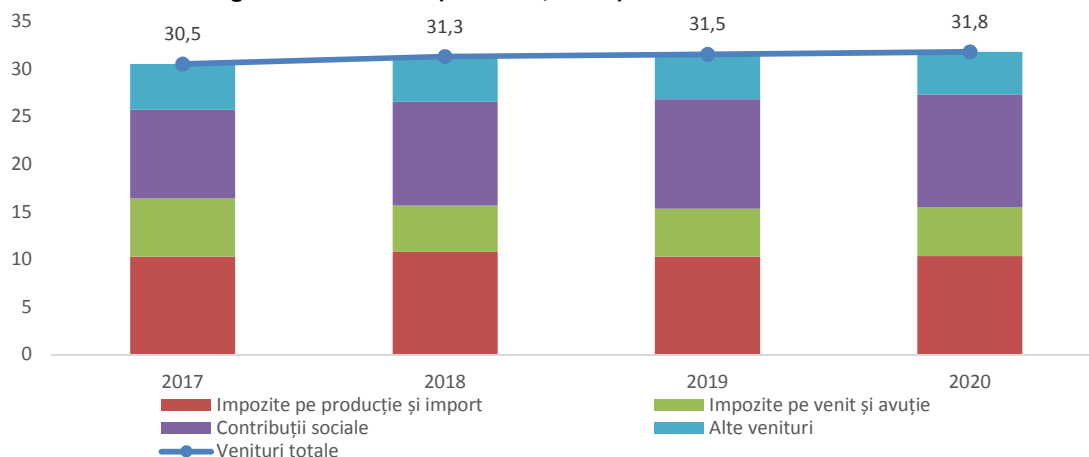
- Introducerea sistemului de plată defalcată a TVA-ului¹⁰ de la 1 ianuarie 2018, acesta va fi aplicat obligatoriu doar pentru firmele publice și private aflate în insolvență sau care înregistrează obligații fiscale restante reprezentând TVA, în timp ce celelalte companii pot alege să aplice sistemul opțional (impact de +2,9 mld lei).
- Măsuri pentru reducerea evaziunii fiscale și creșterea colectării veniturilor bugetare, aceste măsuri vor aduce în anul 2018 (impact de +2 mld lei):
 - Introducerea până la sfârșitul anului 2018 a unor echipamente de scanare funcționale în toate punctele de trecere a frontierei pentru detectarea mărfurilor de contrabandă și fiscalizarea mărfurilor în vămi.
 - Realizarea la nivelul tuturor structurilor din DGAF a unor evaluări suplimentare care să vizeze posibilele practici utilizate cu scopul de a îngreuna activitățile de recuperare a sumelor datorate.
 - Elaborarea procedurii de conectare a aparatelor de marcat electronice fiscale la sistemul informatic național de supraveghere. Desfășurarea de controale inopinate în zone și domenii cu risc ridicat de neconformare, în scopul stimulării emiterii bonurilor fiscale de către contribuabili.
 - Eficientizarea monitorizării și controlului antifraudă în domeniul comerțului electronic prin dezvoltarea unui cadru legal și procedural, crearea unei structuri cu personal specializat în cadrul DGAF și dezvoltarea unor instrumente specifice necesare monitorizării.
 - Monitorizarea în colaborare cu organele vamale a importurilor mărfurilor cu risc fiscal ridicat, activitate destinată în principal identificării schemelor de punere în liberă circulație a mărfurilor în România cu nerespectarea obligațiilor fiscale aferente.
 - Îmbunătățirea analizei de risc și a selectării contribuabililor pentru inspecție fiscală prin diversificarea criteriilor de risc folosite în vederea identificării unui grup țintă de contribuabili, respectiv o ramură economică, un sector de activitate sau de servicii în cadrul căruia au fost identificate diminuări de obligații fiscale.
 - Îmbunătățirea executării silită la debitorii semnificativi ai bugetului general consolidat, prin investigarea societăților afiliate acestora, deconturile de TVA, tranzacții bancare în trezorerie, în corelație cu patrimoniul persoanelor fizice care pot avea calitatea de persoană asupra căreia poate fi atrasă răspunderea solidară sau patrimonială.

¹⁰Ordonanței nr. 23/2017

Măsuri pe partea de cheltuieli bugetare

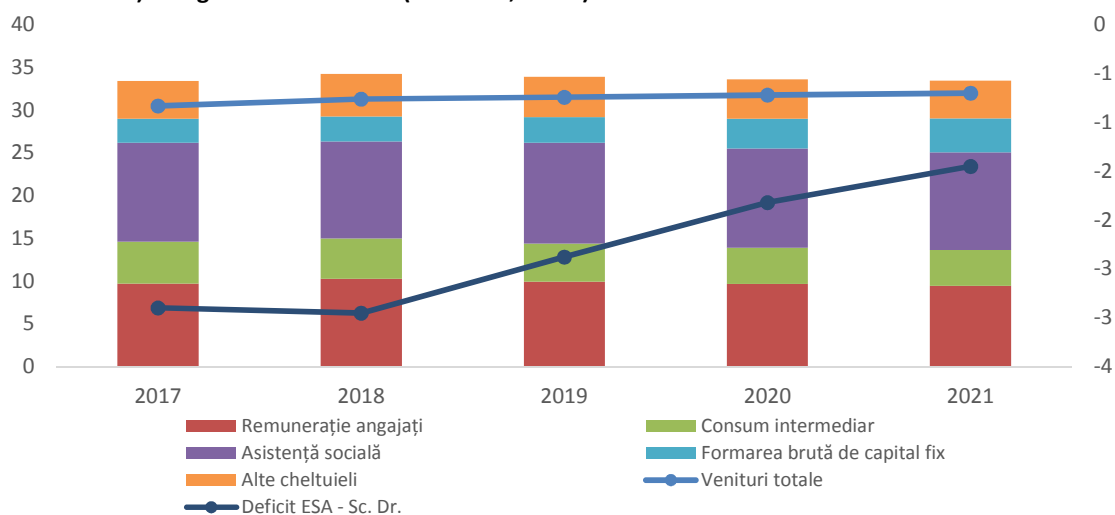
- Suspendarea ocupării prin concurs sau examen a posturilor vacante sau temporar vacante din ministere și instituțiile din subordinea acestora, cu excepția posturilor aprobate la ocupare prin memorandum de către Guvern, până la 31 decembrie 2017, măsură realizată prin Ordonanța nr. 3/2017. În anul 2018, politica de ocupare a posturilor vacante din cadrul administrației publice centrale este stabilită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017, astfel:
 - un post ocupat la două posturi vacantate în anul 2018;
 - în cazuri temeinic justificate, prin memorandum aprobat în ședința Guvernului se poate aproba organizarea de concursuri sau examene alte posturi vacante sau temporar vacante cu justificarea necesității și cu încadrarea în cheltuielile de personal aprobate în buget.
- Menținerea pensiilor speciale la nivelul stabilit în prezent pentru anul 2017, iar actualizarea acestora se realizează anual indexându-se cu rata medie anuală a inflației conform Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017.
- Pentru diminuarea cheltuielilor de funcționare s-a interzis achiziționarea de către instituțiile publice de autoturisme și mobilier, măsură prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017.
- Diminuarea în anul 2018 a cheltuielilor de întreținere și funcționare a instituțiilor cu 10% față de plățile anului 2017, măsură prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2017.
- Continuarea și extinderea procedurii de achiziții centralizate în domeniul medicamentelor și materialelor sanitare prin Unitatea de achiziții centralizate din cadrul Ministerului Sănătății.
- Într-o etapă ulterioară, achizițiile făcute de către autoritățile centrale în ceea ce privește bunurile și serviciile se vor face centralizat, de către o unitate de achiziții centrală. În acest fel, cheltuielile cu bunuri și servicii se vor diminua în perioada următoare.
- De asemenea, pentru anul 2018, prin derogare de la prevederile art. 43 alin. (3) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a stabilit reducerea contribuției transferate la Pilonul II de pensii, de la 5,1% la 3,75%. Această măsură măsura este legată de transferul contribuțiilor sociale de la angajator la angajat, măsură care antrenează creșterea salariului brut, contribuția nominală fiind păstrată la valoarea din anul 2017.

Grafic 7: Veniturile bugetare consolidate (ESA 2010, % PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Grafic 8: Poziția bugetară consolidată (ESA 2010, % PIB)

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Estimările privind deficitul bugetar pentru anul 2018 nu depășesc limita de 3% din PIB, urmând ca din anul 2019 deficitul bugetar să se ajusteze până la 1,45% în anul 2021. În termeni structurali deviația față de OTM va crește în perioada 2017-2018, urmând ca începând cu anul 2019 aceasta să intre pe o traiectorie de ajustare.

Tabel 6: Soldul bugetului general consolidat (% PIB)

	2017 Realizat	2018 Estimări	2019 Estimări	2020 Estimări	2021 Estimări
Sold metodologie ESA	-2,91	-2,95	-2,38	-1,82	-1,45
Sold structural	-2,9	-3,3	-2,8	-2,4	-2,0

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Proiectul de Lege-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice

Parlamentul României a adoptat în luna iunie 2017, Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, act normativ care a intrat în vigoare începând cu 1 iulie 2017.

Unul dintre obiectivele legii-cadru l-a constituit eliminarea inechităților salariale existente în sistemul public de salarizare. La elaborarea Legii-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice au stat următoarele priorități:

- Creșterea salariilor de bază mici cu un procent mai mare față de celelalte salarii de bază din grila de salarizare, astfel încât raportul între salariul de bază minim și cel maxim în sectorul bugetar se reduce la 1 la 12, față de 1 la 15 cât este în prezent. Prin această măsură, salariile de bază aflate la baza piramidei salariale vor înregistra o creștere accentuată, în jur de 100%, această creștere fiind din ce în ce mai mică pentru salariile aflate în partea superioară a piramidei salariale;
- Creșterea substanțială a salariilor de bază pentru personalul medical, în scopul stopării migrației forței de muncă, începând cu luna martie 2018, (medici și asistente medicale) astfel încât medicul UPU să beneficieze de echivalentul a 3.600 euro pe lună, iar medicul rezident UPU să beneficieze de echivalentul a 1.200 euro/lună;
- Personalul didactic din educație reprezintă o prioritate națională, iar această categorie de personal va beneficia de o majorare salarială suplimentară de 20% față de celelalte categorii de personal bugetar, începând cu 1 martie 2018;
- Creșterea substanțială, de peste 100%, a salariilor de bază, soldelor de funcție/salariilor de funcție pentru personalul din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, în special pentru funcțiile cu nivel mai mic de salarizare, cum ar fi funcția de soldat;
- Stabilirea aceluiași nivel de salarizare pentru funcțiile comune existente în cadrul familiilor ocupaționale;
- Reglementarea modului de stabilire a veniturilor lunare pentru personalul plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale, prin hotărâre a consiliului local, a consiliului județean sau a consiliului general al municipiului București, fără a depăși limita maximă a indemnizației lunare a funcției de viceprimar, a indemnizației lunare a vicepreședintelui consiliului județean, sau, după caz, a vicepreședintelui consiliului general al municipiului București, corespunzător nivelului de organizare.

Îmbunătățirea colectării veniturilor bugetare

În vederea îmbunătățirii conformării voluntare, a simplificării accesului contribuabililor la serviciile de administrare fiscală și reducerea timpului alocat de contribuabili în vederea

îndeplinirii obligațiilor fiscale, în anul 2017, au fost implementate acțiuni asumate în Programul de Convergență 2017-2020:

- extinderea serviciului „Spațiul privat virtual” și la persoane juridice;
- implementarea conceptului de ghișeu unic în cadrul unui număr de 54 de unități fiscale, pentru celelalte unități această acțiune fiind în curs de implementare;

De asemenea, a fost dezvoltat Call-center-ul Agenției, prin reorganizarea structurii centrale și înființarea a 8 compartimente teritoriale, dedicate acestei activități, acțiuni necesare în vederea creării unui serviciu care să corespundă nevoilor contribuabililor.

Implementarea conceptului ”self-service” a fost implementat în 42 de sedii ale unităților fiscale, reprezentând aprox. 78% la nivel național.

În anul 2017, principalele activități desfășurate în domeniul inspecției fiscale au avut în vedere identificarea domeniilor cu risc fiscal ridicat și îmbunătățirea analizei de risc. Astfel, s-au făcut eforturi pentru îmbunătățirea și eficientizarea procesului de selectare și programare a acțiunilor de inspecție fiscală în sensul întăririi, pe de o parte a rolului organelor fiscale teritoriale în ce privește selectarea contribuabililor pentru inspecție fiscală și standardizarea criteriilor de selecție și, pe de altă parte, întărirea capacității de monitorizare de la nivel central. De asemenea, s-a avut în vedere sporirea transparenței procesului de inspecție fiscală și îmbunătățirea comunicării cu mediul de afaceri, fiind de asemenea creată și o nouă secțiune în cadrul site-ului web al ANAF cu informații dedicate.

Tot în anul 2017, structurile antifraudă au acționat pe linia prevenirii, descoperirii, combaterii evaziunii fiscale, direcțiile de acțiune fiind analiza, investigarea și instrumentarea, precum și cooperarea cu organele de urmărire penală a cazurilor de fraudă fiscală organizată și sistematică, cu impact semnificativ asupra realizării veniturilor bugetului general consolidat. Mai mult, antifraudă fiscală a avut o contribuție determinantă în monitorizarea achizițiilor intracomunitare, având ca principală consecință creșterea gradului de conformare voluntară a contribuabililor care realizează tranzacții intracomunitare.

4. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI GUVERNAMENTALE¹¹

Datoria guvernamentală și strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2017 la un nivel de 35,0% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. La sfârșitul lunii februarie 2018, datoria guvernamentală a fost de 35,7% din PIB, din care datoria internă a reprezentat 17,7% din PIB, iar datoria externă a fost de 18,0% din PIB.

Obiectivele Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale pe termen mediu

¹¹ Toți indicatorii utilizați în acest capitol sunt în conformitate cu metodologia UE.

sunt următoarele:

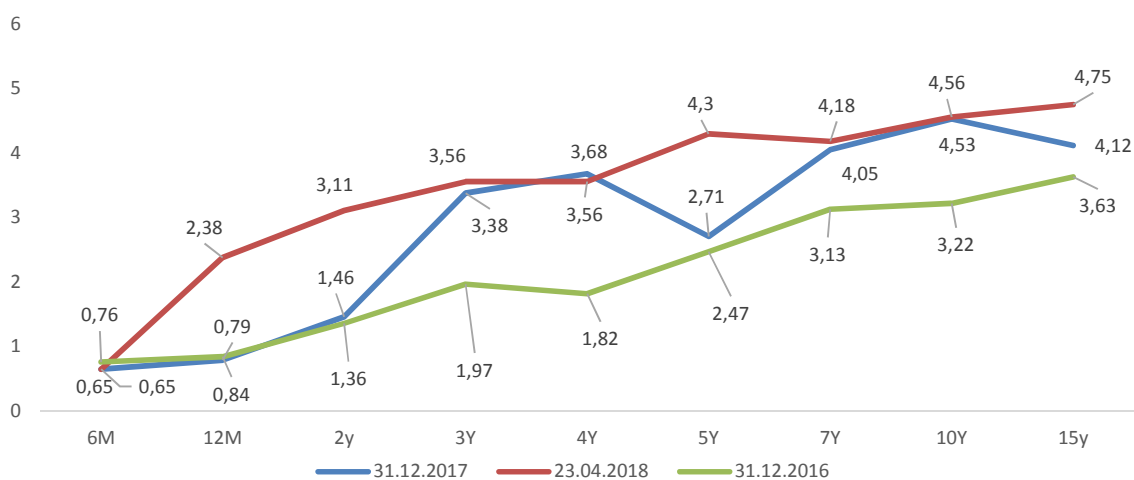
- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale și a obligațiilor de plată, pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung;
- Limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale, și
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

În anul 2017 finanțarea internă a fost realizată în conformitate cu planul de finanțare anunțat la începutul anului prin organizarea de licitații regulate de titluri de stat cu maturități cuprinse între 6 luni și 15 ani (scadență reziduală de 10 ani). Volumul mediu lunar al titlurilor de stat emise s-a situat în medie la circa 3,5 miliarde lei, fiind mai ridicat în lunile iunie și iulie, când rambursările de titluri de stat au fost în valoare de circa 8-9 miliarde lei.

În acest context, în primele nouă luni ale anului 2017, randamentele titlurilor de stat românești au urmat un trend descendent, ulterior înregistrând o serie de creșteri în special pe segmentul maturităților medii și scurte, urmare a restrângerii condițiilor de lichiditate din piața internă dar și a creșterii așteptărilor inflaționiste.

Deținerile nerezidenților în titlurile de stat emise pe piața internă au rămas relativ stabile pe parcursul anului la circa 16-17%.

Grafic 9: Randamentele titlurilor de stat pe piața primară

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

În anul 2017, a fost creat cadrul legal și procedural aferent noului Program TEZAU/CENTENAR pentru segmentul persoanelor fizice care preferă un instrument clasic de economisire oferit de stat, de tipul celui care a fost distribuit în trecut (în perioada 2000 – 2005), în cadrul căruia vor fi emise titluri de stat destinate populației în formă dematerializată, prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului. În prezent, se intenționează extinderea rețelei de distribuție a acestor instrumente la bănci și alte entități interesate. MFP va continua strategia privind emisiunile de titluri de stat pentru populație, urmărind diversificării bazei de investitori în titlurile de stat și utilizarea unor rețele cât mai

largi de distribuire a instrumentelor de economisire destinate populației.

În ceea ce privește finanțarea externă, aceasta s-a realizat, în principal, prin intermediul a două tranzacții de euroobligațiuni, după cum urmează:

- în data de 19 aprilie 2017, a fost atrasă suma de 1,75 miliarde EUR printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 1 miliard EUR cu scadența de 10 ani (randament 2,411%, cupon de 2,375%) și EUR 750 milioane prin redeschiderea scadenței 2035 (randament de 3,55%, cupon de 3,875%).
- în data de 10 octombrie 2017, a fost redeschisă emisiunea de euroobligațiuni cu maturitate de 10 ani lansată în aprilie 2017, fiind atrasă suma de 1 miliard EUR, la cel mai scăzut randament obținut de România pentru această scadență, de 2,114%, volumul acumulat pe această serie atingând 2 miliarde EUR.

În anul 2018, necesarul brut de finanțare se situează la aproximativ 75 miliarde lei, volumul total al împrumuturilor care urmează să fie atrase de Ministerul Finanțelor Publice de pe piețele interne și externe fiind determinate de un nivel al deficitului bugetar estimat la 2,97% din PIB și de un nivel al datoriei care urmează să fie refinanțat în 2018 în valoare de 47 miliarde RON. Ținând cont de obiectivul de reducere a riscului valutar și de dezvoltare a pieței interne a titlurilor de stat, deficitul bugetar va fi finanțat în proporție de cca 75% de pe piața internă și în completare de pe piața externă.

Volumul indicativ al titlurilor de stat anunțate pentru anul 2018 care urmează a fi emise pe piața internă este de aprox. 48-50 miliarde de lei, în timp ce suma care va fi mobilizată de pe piața externă este de aproximativ 4,5-5,0 miliarde EUR prin emisiuni de euroobligațiuni în cadrul programului MTN și prin împrumuturi de la instituții financiare internaționale (IFI).

Până în prezent ¹², MFP a atras peste 13,6 miliarde RON de pe piața internă și 2 miliarde de euro de pe piețele externe în valoare totală de aproximativ 23,0 miliarde RON, ceea ce echivalează cu un grad de realizare a planului de finanțare în procent de 30,7%.

Emisiunea de euroobligațiuni, în două tranșe de 12 și 20 de ani în valoare totală de 2 miliarde EUR realizată pe piețele externe în data de 8 februarie a demonstrat încă o dată încrederea piețelor în perspectivele economice ale României, obținându-se costuri foarte avantajoase în procesul de finanțare: pentru maturitatea de 12 ani s-a obținut un randament de 2,585%, iar pentru maturitatea de 20 ani un randament de 3,45%.

De asemenea, pentru diversificarea bazei de investitori și extinderea maturității medii rămase a datoriei publice guvernamentale MFP intenționează să realizeze operațiuni de răscumpărare anticipată, fiind vizate în principal euroobligațiunile în USD lansate în trecut cu cupoane mari și care ar putea fi preschimbate cu euroobligațiuni noi în USD cu maturități lungi și cupoane mai reduse.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în

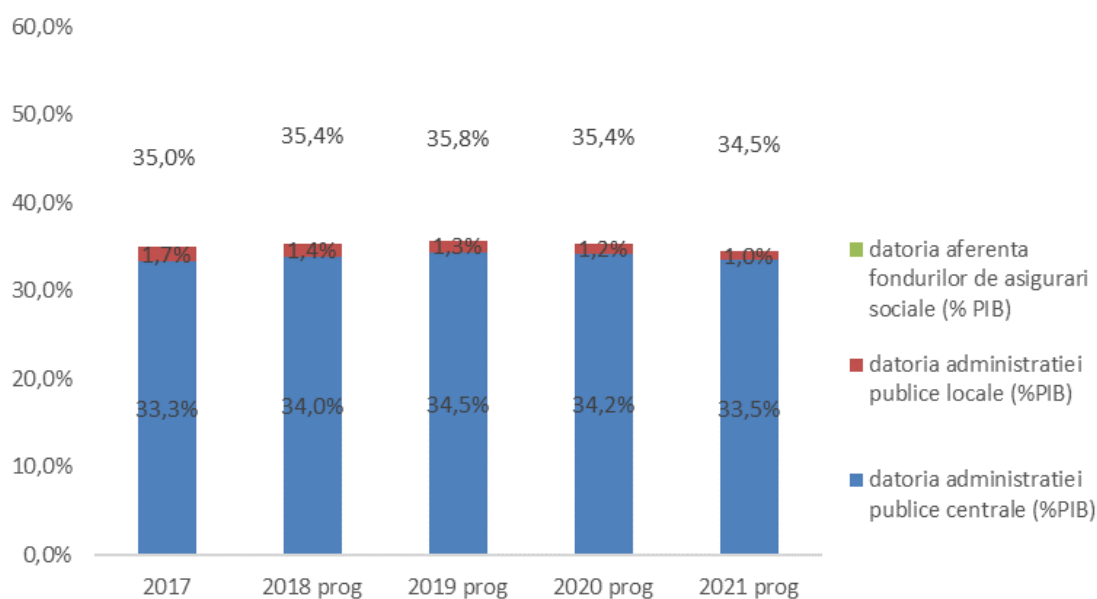
¹² 23 aprilie 2018

asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, în vederea reducerii riscului de refinanțare și de lichiditate Ministerul Finanțelor Publice a avut în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, în valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice pentru cca 4 luni.

În vederea introducerii instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică beneficiază de asistență tehnică din partea Trezoreriei Băncii Mondiale, în cadrul proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10. Proiectul este finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 și se află în perioada de implementare.

Pe fondul creșterii economice medii și a unor deficite calculate conform metodologiei UE de pana la 3% din PIB, în perioada 2018 – 2021, estimăm că ponderea datoriei guvernamentale brute nu va depăși 38% din PIB, după cum rezultă din graficul de mai jos.

Grafic 10: Datoria guvernamentală brută conform metodologiei UE

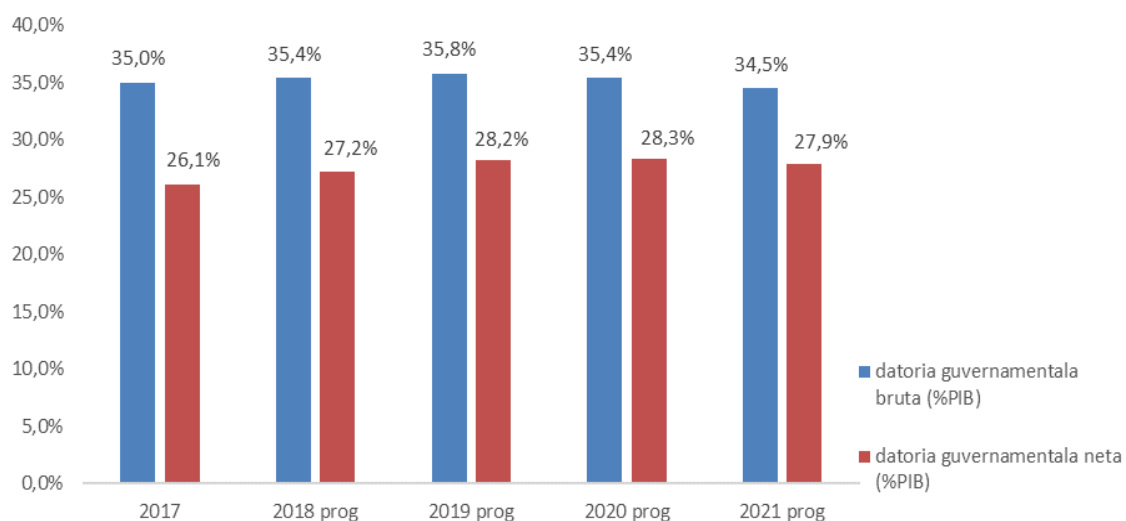

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

Dacă se au în vedere activele financiare lichide¹³, nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) în perioada de analiză nu va depăși 29,0% din PIB.

¹³Activele financiare se refera la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni consolidate la valoarea de piață, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, daca sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale.

Grafic 11: Datoria guvernamentală conform metodologiei UE

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

Factorii care au influență asupra modificării ponderii datoriei guvernamentale în PIB în perioada 2018-2021, inclusiv ajustările stoc-fluxuri sunt prezentați în anexa 4.

5. ANALIZA DE SENZITIVITATE ȘI COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ

5.1. RISCURI

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de natură externă. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

În Europa, riscurile de deviere de la aceste previziuni sunt, în general, echilibrate. Creșterea economică ar putea depăși așteptările pe termen scurt, după cum rezultă și din nivelul ridicat al indicatorului de încredere în economie. Pe termen mediu, există o vulnerabilitate în ceea ce privește prețurile ridicate ale activelor internaționale, în urma unei reevaluări a riscurilor și a condițiilor adiacente. Există în continuare riscuri cu privire la incertitudinea rezultatelor negocierilor pentru ieșirea Marii Britanii din UE, dar și legate de tensiunile geopolitice și de tendința de orientare către politici cu caracter naționalist și protecționist.

Din perspectiva României, impactul Brexit va avea o amplitudine moderată, relațiile comerciale dintre cele două țări având o intensitate redusă. Exporturile României către Marea Britanie însumează 2,6 miliarde euro (4,1% din total) și importurile doar 1,7 miliarde euro (2,2% din importurile totale). În acest context, se poate considera că Brexit nu va constitui un impediment semnificativ în derularea activității de comerț internațional al României. Deși procedura de declanșare a procesului formal de părăsire a UE a avut deja loc, Brexit va fi efectiv finalizat în anul 2019. Acest interval de timp acordă spațiul necesar

României de a se adapta din punct de vedere instituțional, dar și al mediului de afaceri la noile aranjamente care vor fi stabilite în urma negocierilor cu UE. De asemenea, la nivel european profitabilitatea redusă a sistemului bancar, asociată cu o accentuare a temerilor de risc la nivel global, poate avea efecte negative asupra cererii interne care pot afecta creșterea exporturilor românești.

La nivel internațional, balanța riscurilor pe termen scurt rămâne echilibrată, existând însă potențialul unor creșteri peste nivelul așteptărilor. Încrederea mediului de afaceri și cea a populației și-a menținut ritmul înalt în prima parte a anului 2018, iar indicatorii de performanță economică sugerează că există probabilitatea ca ritmul de creștere să se mențină solid și în lunile următoare. Așteptările privesc un mediu de afaceri mai puternic, profitabilitatea conducând la extinderea activității investiționale și implicit a cererii de forță de muncă. În plus, amortizarea investițiilor ar putea favoriza o revenire a productivității, ceea ce ar implica o creștere potențială mai mare în perioada următoare.

De asemenea, persistă incertitudinea privind reforma fiscală din SUA precum și tensiunile comerciale dintre SUA și China. Riscurile la adresa inflației sunt asociate ritmului de ajustare a prețurilor administrate, dar și incertitudinilor legate de evoluția viitoare a prețului petrolului, ca urmare a extinderii până la sfârșitul anului 2018 a acordului dintre statele membre OPEC precum și alte state producătoare cu privire la reducerea producției.

Un alt risc la nivel internațional l-ar constitui turbulențele și corecțiile de pe piața de capital, apărute ca urmare a introducerii de către SUA a noilor taxe privind oțelul, aluminiul și o serie de produse de pe piața Chinei, concomitent cu anunțarea de către guvernul chinez de introducere a unor tarife pentru produsele importate din SUA.

Recentele frământări de pe piețele financiare nu elimină posibilitatea ca indicatorii financiari să fie pe termen mediu reevaluați și ca atare, să apară vulnerabilități în ceea ce privește obținerea de randament. Chiar dacă activitatea bancară continuă să se îmbunătățească, politicile în gestionarea riscurilor în sectorul bancar, cât și în cel financiar au un rol important. După criza financiară globală, o relaxare accentuată a reglementării și supravegherii financiare ar putea facilita asumarea de riscuri excesive, cu repercusiuni negative asupra stabilității financiare globale.

Perspectiva globală pe termen mediu este afectată de turbulențe ca urmare a tensiunilor geopolitice, în special în Asia de Est și Orientul Mijlociu. Pentru multe țări deja grav afectate de conflicte sau de efectele negative ale acestora, prognoza ia în calcul un proces greoi de atenuare a conflictelor, care ar putea conduce la întârzierea redresării acestor economii.

Însă toate aceste amenințări la adresa climatului de stabilitate european și global pot reprezenta o oportunitate pentru România, în sensul îndreptării atenției investitorilor către un spațiu ce prezintă un grad de securitate sporit și un nivel redus al fiscalității. România poate atrage fluxuri semnificative de capital oferind mediului de afaceri un climat propice desfășurării operațiunilor economice.

Pe plan intern, riscurile sunt în general echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne. Riscurile interne sunt contrabalansate de măsurile din Programul de guvernare de relaxare fiscală și creșterea veniturilor populației. Există riscul ca o parte a cererii interne suplimentare să fie acoperită într-o proporție sporită prin importuri, cu impact asupra dezechilibrelor externe.

Riscurile asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile, cu efect asupra prețurilor produselor agroalimentare, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali. Totodată, evenimentele internaționale, care amplifică tensiunile geopolitice recente, ar putea conduce la o depreciere a cursului de schimb.

5.2. SENZITIVITATEA PROIECȚIILOR BUGETARE PENTRU DIFERITE SCENARII ȘI IPOTEZE

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluția ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și creșterea economică, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

Tabel 7: Senzitivitatea proiecțiilor bugetare pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB) 2017
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,034
	Nivelul de angajare	Redus cu 1 pp	-0,029
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,081
	Nivelul de angajare	Redus cu 1 pp	-0,083
3. Impozitul pe profit	PIB	Redus cu 1 pp	-0,022
4. Taxa pe valoarea adăugată	PIB	Redus cu 1 pp	-0,096

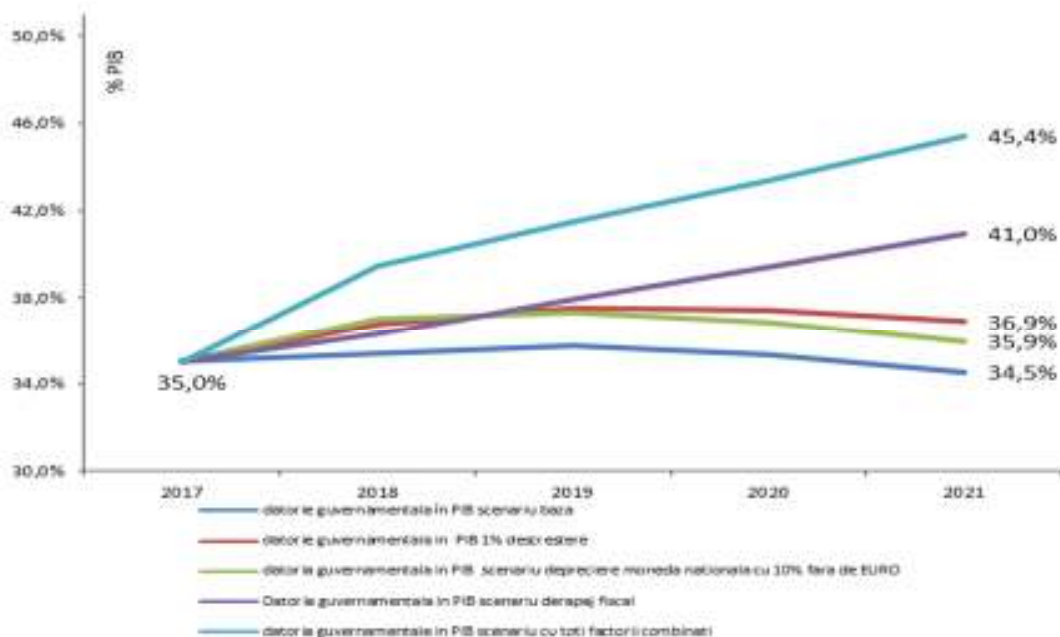
Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

5.3. SENZITIVITATEA DATORIEI PUBLICE

Analiza de sensibilitate a datoriei publice¹⁴

1. influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal asupra soldului datoriei guvernamentale, și
2. influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi.

Grafic 12: Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

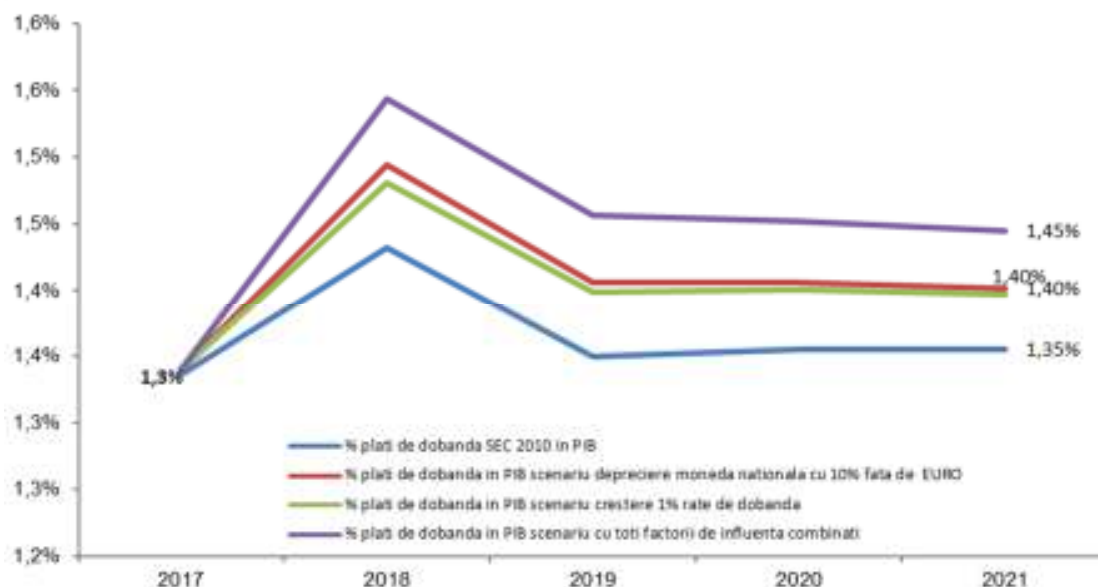
Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

În graficul de mai sus se observă că influența unei scăderi economice cu 1% din PIB ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, de creștere cu 2,4% din PIB în anul 2021, iar deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 1,4% din PIB în 2021. Un derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,9%¹⁵ din PIB în perioada 2018 – 2021, ar conduce la o creștere a nivelului de îndatorare cu până la 6,5% din PIB în 2021, în timp ce influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB determina o creștere a acestui indicator cu 10,9% din PIB în anul 2021.

¹⁴ Toți indicatorii utilizați în acest subcapitol sunt în conformitate cu metodologia UE

¹⁵ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de iarnă a CE care estimează pentru 2018 un deficit ESA2010 de 3,9 din PIB

Grafic 13: Factorii de influență asupra plăților de dobândă

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

În graficul de mai sus se observă că deprecierea monedei naționale față de Euro¹⁶ ar avea un impact negativ scăzut asupra plăților de dobândă, în sensul creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,05% din PIB în anul 2021, în timp ce creșterea ratelor de dobândă cu 1% ar conduce la o creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,05% în anul 2021. Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă ar determina o creștere a acestor plăți cu 0,10% din PIB în anul 2021.

5.4. COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ

Scenariul macroeconomic de dezvoltare pe termen mediu prezentat în acest program diferă față de scenariul din ediția precedentă a Programului de convergență, respectiv ediția aprilie 2017, în ceea ce privește evoluția PIB și a componentelor sale. Diferențele dintre cele două programe sunt determinate, în principal, de revizuirea datelor statistice pentru perioada 2015 - 2016 și publicarea celor provizorii pentru 2017, precum și de implicațiile măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare.

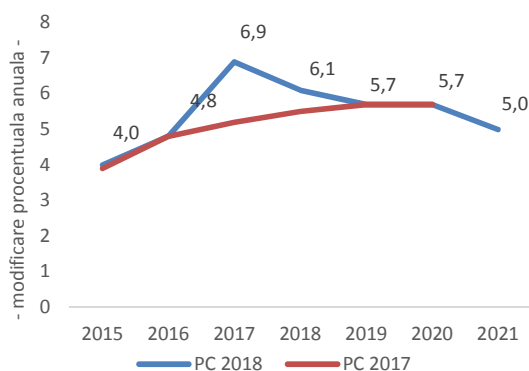
Astfel, în ediția precedentă a Programului de convergență s-a estimat că PIB-ul se va majora cu 5,2% în 2017. Rezultatele economice obținute de sectoarele economice, respectiv industrie, agricultură și servicii au condus la o creștere a PIB-ului de 6,9%.

Pentru anul 2018 și următorii ani, în prognoză s-a avut în vedere impactul pozitiv al măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare al populației. Ca urmare, se așteaptă ca în anul 2018 produsul intern brut să

¹⁶ Si celelalte valute în care este denumită datoria urmează aceeași tendință de apreciere

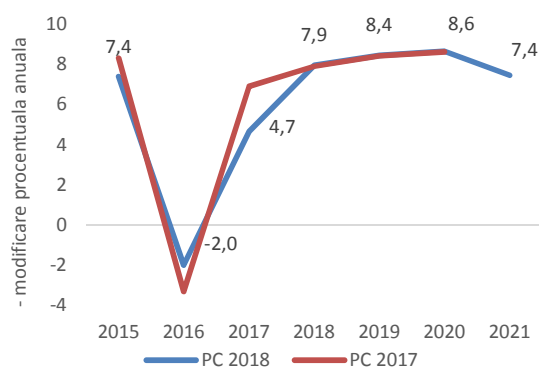
se majoreze cu 6,1% comparativ cu majorarea de 5,5% prognozată în varianta anterioară, având ca suport, în principal, cererea internă. Pentru perioada 2019 - 2021 se estimează că economia românească va înregistra un ritm mediu anual de creștere de 5,5%. Dinamicile de creștere ale formării brute de capital fix vor înregistra o accelerare, pe fondul îmbunătățirii climatului investițional prin măsurile avute în vedere, precum și a condițiilor de finanțare atât din surse bugetare cât și din fonduri structurale și de investiții. Cheltuielile cu consumul privat se vor majora, în medie, cu 5,8% anual, în condițiile îmbunătățirilor manifestate pe piața muncii.

Comparație între prognozele creșterii PIB

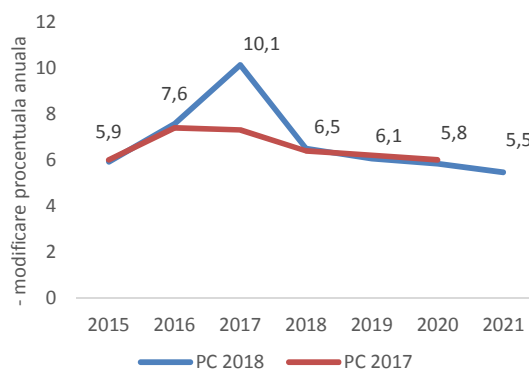
Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Comparație între prognozele creșterii FBCF

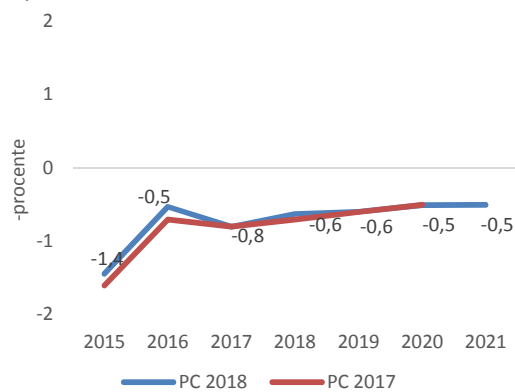
Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Comparație între prognozele creșterii consumului privat

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Comparație între contribuțiile exportului net la creșterea PIB

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

6. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANTELOR PUBLICE

Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală, cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației, care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene. Exercițiul de raportare 2015 a evidențiat pentru România lipsa, pe termen scurt, a riscurilor la adresa sustenabilității, un nivel scăzut al acestora pe termen mediu și unul moderat pe orizontul de proiecție, respectiv al anului 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercițiu, ale cărui rezultate urmează să se publica în acest an, se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție (anul 2070, începând cu actuala rundă de proiecții), sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat să rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB, însă ar putea fi avute în vedere măsuri de consolidare pentru a limita creșterea costurilor cu îmbătrânirea populației (în special cele cu pensiile).

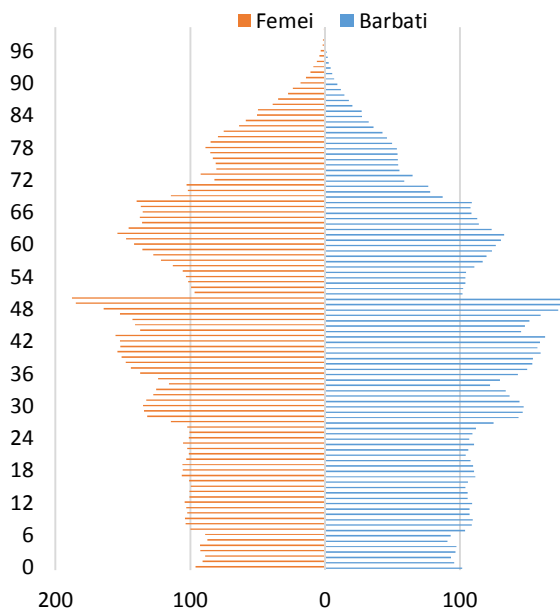
Față de exercițiul 2015, în cadrul căruia 26 din cele 28 state membre au preconizat o variație totală a costurilor bugetare legate de îmbătrânirea populației în scădere comparativ cu exercițiul precedent (2012), actuala rundă de proiecție prezintă o pondere echilibrată, desigur și în contextul extinderii orizontului de prognoză cu 10 ani. Efortul general în rândul statelor membre rămâne și mai departe în direcția ajustărilor și reformelor din sectoarele pensiilor, sănătății și asistenței sociale.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică, pentru România, un spor de 2,2 pp din PIB pentru perioada 2016-2070 (față de 2,1 pp variație prognozată în cadrul exercițiului anterior pentru perioada 2013-2060). Media europeană fiind de 1,8 pp în ambele runde). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 0,7 pp din PIB reprezintă majorarea cheltuielilor cu pensiile (media europeană fiind de -0,2 pp)
- 1,2 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2,1 pp)
- 0,3 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0,0 pp).

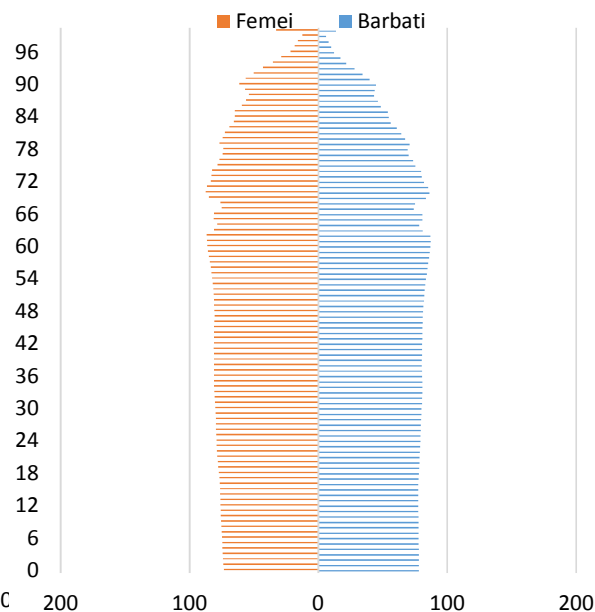
Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor.

Structura Populației României în anul 2018

Sursa: Proiecții Eurostat - EUROPOP 2016

Structura Populației României în anul 2080

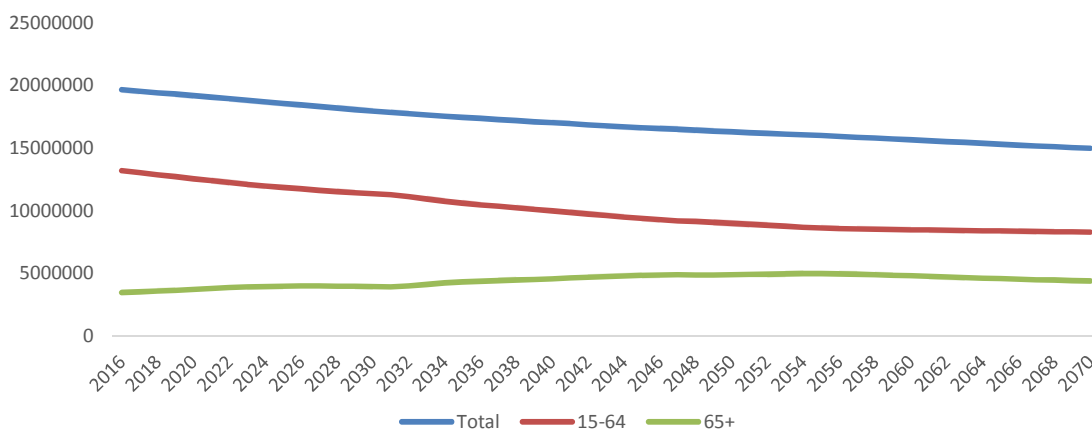

Sursa: Proiecții Eurostat - EUROPOP 2016

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-64 de ani) crește semnificativ, ceea ce înseamnă că în perspectiva următorilor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

Grafic 14: Evoluția populației

Sursa: Eurostat- EUROPOP 2016

Compoziția pe vârste a populației va fi profund afectată în perioada 2016-2070: ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) va înregistra o scădere semnificativă de 11,8 puncte procentuale în perioada intervalului de prognoză în timp ce ponderea populației cu vârsta peste 65 de ani va crește în acest interval cu 11,6 puncte procentuale.

Procesul de îmbătrânire a populației este și o consecință a nivelului scăzut al fertilității: în anul 2015 rata de fertilitate a fost de 1,58 copii per femeie, situându-se sub nivelul optim de reproducere, aceasta urmând, conform estimărilor Eurostat, să crească la 1,89 în anul 2070.

Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru România¹⁷, indică o scădere semnificativă a populației, cu 4,7 milioane persoane mai puțin în 2070 comparativ cu anul 2016. Deși populația tânără este în scădere ca urmare a numărului tot mai redus al femeilor aflate la vârsta de fertilitate, există totuși o serie de semnale pozitive din creșterea ratei fertilității.

Tabel 8: Indicatori Demografici

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Rata de fertilitate	1,65	1,73	1,79	1,81	1,82	1,83
Populație Total mil.	20,02	19,69	19,00	18,46	17,97	17,44
din care:						
Bărbați	9,76	9,59	9,26	9,02	8,81	8,57
Femei	10,26	10,10	9,74	9,44	9,16	8,87
Speranța de viață la naștere						
Bărbați	70,8	72,8	75,4	77,8	80,0	82,0
Femei	77,9	79,5	81,6	83,5	85,1	86,7
Speranța de viață la vârsta de 65 ani						
Bărbați	14,5	15,5	16,9	18,3	19,6	20,8
Femei	17,8	18,8	20,1	21,4	22,7	23,9

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Conform estimărilor Eurostat (EUROPOP2016), în România, speranța de viață la naștere pentru bărbați este estimată să crească cu aproximativ 12 ani pe parcursul perioadei de proiecție, de la 71/2 în 2013 la 83/6 ani în 2070. Speranța de viață la naștere este estimată să crească cu 10 ani pentru femei, de la 78/5 ani în 2015 la 88/3 în 2070, ceea ce indică o ușoară convergență a speranței de viață între bărbați și femei. Speranța de viață la 65 de ani se prognozează a evolua astfel:

Bărbați 14/5 ani (2015) – 22/0 ani (2070)

Femei 17/9 ani (2015) – 25/1 ani (2070)

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

¹⁷ Eurostat – EUROPOP 2013

Tabel 9: Prognoza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2016	2017	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Pilonul 1 de pensii	8,0	7,3	7,3	6,6	7,7	8,7	8,9	8,7
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,2	0,5	0,8	1,0	1,1

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,0% din PIB în anul 2016 la circa 9,0% din PIB la mijlocul decadei 2050-60, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până la ponderile de la finalul anilor 2040 (8,7%).

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 1,1% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

Proiecțiile incluse în Raportul privind îmbătrânirea populației, ediția 2018, ale căror rezultate sunt prezentate în acest capitol, au fost efectuate înainte promovării măsurilor fiscale intrate în vigoare la începutul anului 2018.

Analiza din perspectiva Raportului Comisiei Europene, privind Sustenabilitatea Fiscală, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, în ciuda unor sensibilități legate de poziția investițională internațională netă, datoria publică și creditele neperformante. Cu toate acestea, pe termen mediu se prefigurează riscuri considerabile. Analiza de sustenabilitate a datoriei relevă o creștere a datoriei până la peste 60% din PIB la orizontul anului 2026, combinată cu riscurile scoase în evidență de testele de sensibilitate, în special de șocurile negative ce pot amenința balanța primară. Simularea unor șocuri simultane la adresa creșterii, ratei dobânzii și a balanței primare conduce la o pondere mai mare de 70% a datoriei publice în PIB, în anul 2020. Totuși, se apreciază că printr-o convergență către Obiectivul pe Termen Mediu în conformitate cu instrumentul preventiv al Pactului de Stabilitate și Creștere și urmând linia ajustării fiscale indicate de Comunicarea Comisiei privind flexibilitatea Pactului de Stabilitate și Creștere, datoria publică a României s-ar reduce la 35% din PIB în 2026. Pe de altă parte, analiza indicatorului de decalaj al sustenabilității pe termen mediu atrage atenția asupra riscurilor determinate de poziția bugetară inițială nefavorabilă și, parțial, de către proiectatele cheltuieli publice legate de îmbătrânirea populației. În concluzie, Comisia Europeană consideră că riscurile României în privința sustenabilității sunt ridicate pe termen mediu. Pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirile pe termen lung.

7. CALITATEA FINANTELOR PUBLICE

Măsurile structurale pentru creșterea transparenței cheltuielilor publice, analizarea și îmbunătățirea eficienței acestora, modernizarea achizițiilor publice, prioritizarea investițiilor, întărirea guvernancei corporative în întreprinderile de stat vor conduce pe termen mediu la îmbunătățirea calității finanțelor publice.

Gestionarea eficientă a investițiilor publice

O măsură de îmbunătățire a finanțelor publice o constituie optimizarea structurii cheltuielilor publice prin reorientarea treptată de la investițiile finanțate integral din surse naționale spre investiții cofinanțate din fonduri UE. Un pas important în cadrul acestei politici îl reprezintă planificarea bugetară și prioritizarea proiectelor de investiții publice semnificative, pentru a spori absorbția fondurilor UE, în vederea creării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

Conform metodologiei de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative existentă (OUG 88/2013 și HG 225/2014), în anul 2018 Ministerul Finanțelor Publice a prezentat Guvernului, spre aprobare, Memorandumul cu tema: Aprobarea rezultatelor prioritizării proiectelor de investiții publice semnificative. Acesta a cuprins un total de 123 de proiecte de investiții publice semnificative prioritizate, ponderea cea mai mare având –o proiectele din sectorul transporturi.

Cadrul legal existent a fost îmbunătățit în anul 2016 în scopul consolidării legăturii dintre procesul de prioritizare și bugetare. Astfel, se instituie obligația repartizare resurselor bugetare să reflecte punctajul obținut în urma aplicării principiilor și criteriilor de prioritizare.

De asemenea, conform proiectului de asistență tehnică Îmbunătățirea managementului investițiilor publice (derulat în perioada 2014-2015) Banca Mondială, a fost recomandată raționalizarea portofoliului de investiții publice. În acest sens, Ministerul Finanțelor Publice, în colaborare cu Ministerul Transporturilor a demarat un exercițiu pilot de raționalizare pentru a testa mecanismele și criteriile de raționalizare propuse de BM. Punctul de pornire îl constituie efectuarea unei evaluări pentru identificarea proiectelor cu performanțe slabe, urmată de realizarea și punerea în aplicare a unei strategii de soluționare pentru a stabili închiderea, redimensionarea/restructurarea sau reintroducerea spre finanțare a proiectelor în programul de investiții publice.

Parteneriatul public-privat

Având în vedere necesitatea corelării legislației care reglementează modalitatea de atribuire a unor contracte de PPP cu legislația referitoare la deficitul bugetar și datoria publică pe parcursul anului 2017, Ministerul Finanțelor Publice împreună cu instituțiile implicate în acest domeniu și alți parteneri din mediul de afaceri au elaborat proiectul de act normativ de modificare și completare a Legii nr. 233/2016 privind parteneriatul public-

privat și aprobat de Guvern în decembrie 2017 (OUG nr. 104/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 233/2016 privind parteneriatul public-privat).

Principalele modificări se referă la includerea posibilității partenerului public de a contribui la finanțarea realizării investițiilor și din resurse financiare publice (altele decât fondurile europene), clarificarea mecanismului de analiză/ aprobare și de notificare la INS a proiectelor PPP, detalierea procesului de pregătire a proiectelor, promovarea proiectelor care demonstrează eficiență economică și financiară, transpunerea celor mai bune practici privind închiderea financiară a proiectului.

Până la finalul anului 2018, noul cadru legislativ privind parteneriatului public-privat va fi definitivat, urmând să fie elaborate și adoptate normele metodologice de aplicare.

Eficientizarea cheltuielilor publice

S-au efectuat analize pilot de cheltuieli în domeniile transporturi, sănătate, educație, prin Memorandumul cu tema: "Aprobarea cadrului de analiză a cheltuielilor publice și stabilirea domeniilor pentru care vor fi realizate analize de eficientizare pe parcursul anului 2017". Pentru sectorul transporturi, a fost elaborat un raport inițial încă din octombrie 2016, fiind identificate zone de ineficiență a cheltuielilor publice (investițiile publice, subvențiile, mentenanța, opțiuni concrete de economisire) și măsuri de eficientizare. Analiza în domeniul transporturilor va continua cu elaborarea raportului final.

La data de 10 mai 2017, a fost constituit Comitetul interministerial de analiză și eficientizare a cheltuielilor publice (Decizia nr. 397/2017 a prim-ministrului), o structură condusă de prim-ministru (președinte) și de către ministrul finanțelor publice (vicepreședinte), ce are ca obiectiv susținerea la nivel politic a activității specifice analizelor de eficientizare a cheltuielilor publice.

Pentru domeniile sănătate și educație s-au elaborat în cursul anului 2017 analize diagnostic, termeni de referință și fișe de măsuri, iar până la sfârșitul trimestrului II 2018 se vor întocmi rapoarte finale pentru domeniile sănătate și educație, în care se vor prezenta măsuri de eficientizare a activității pentru domeniile analizate care să conducă la posibile modalități de realizare de economii și/sau la o mai bună eficientizare a fondurilor publice. Rapoartele vor fi supuse aprobării Comitetului Interministerial, care va decide măsurile care vor fi implementate în perioada următoare.

Printre prioritățile perioadei următoare se înscrie redactarea unui act normativ în vederea integrării procesului de analiză a cheltuielilor publice în sistemul managementului financiar public.

De asemenea, în 2017 a început implementarea unui proiect de asistență tehnică privind consolidarea capacității de a efectua analiza cheltuielilor publice, prin intermediul CE-Programului de Sprijin pentru Reforme Structurale (250 000 EUR). În cadrul proiectului, au avut loc sesiuni de training cu experți de la o instituție specializată (Expertise France) pentru reprezentanții MFP, MEN și MS, în vederea elaborării analizelor diagnostic, a

termenilor de referință, a fișelor de măsuri pentru domeniile sănătate și educație dar și o sesiune dedicată aspectelor privind transparența și comunicarea procesului de analiză de eficientizare a cheltuielilor publice (pentru reprezentanții MFP și SGG).

În cursul anului 2018, proiectul de asistență tehnică va continua cu activități precum elaborarea unui Manual de analiză a cheltuielilor publice, care va detalia practicile de urmat în cadrul procesului de analiză a cheltuielilor publice.

Îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor

Obiectivele strategice ale ANAF în perioada 2018 - 2020 presupun acțiuni prioritare pe următoarele direcții: creșterea conformării voluntare, reducerea evaziunii fiscale și a economiei subterane, îmbunătățirea relației cu contribuabilii, creșterea eficienței colectării, modernizarea agenției.

Pentru îmbunătățirea conformării voluntare sunt vizate mai multe măsuri: crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata tuturor obligațiilor fiscale prin toate instrumentele bancare, modernizarea procedurilor și instrumentelor destinate cetățenilor pentru înregistrarea și achitarea obligațiilor fiscale prin constituirea și publicarea registrului electronic al impozitelor, taxelor locale și altor contribuții și asistență fiscală digitalizată pentru contribuabili. În plus, este promovată posibilitatea de acordare a înlesnirilor la plată.

În domeniul reducerii evaziunii fiscale și a economiei subterane sunt continuate acțiuni precum: introducerea programului de testare aleatorie a conformării, dezvoltarea structurii care se ocupă de persoane fizice cu averi mari prin dezvoltarea competențelor și realizarea programului de conformare, combaterea fraudelor vamale. În vederea creșterii eficacității în combaterea evaziunii fiscale și a reducerii economiei subterane vor fi re-proiectate principalele activități în sensul: dezvoltării funcției de prevenție a structurilor cu atribuții de control; revizuirii procedurii de rambursare TVA; transformării executării silite în proces investigativ; consolidării activității de asistență reciprocă la recuperare în materia creanțelor fiscale.

În domeniul antifraudei fiscale se urmărește creșterea ponderii controalelor dedicate destructurării lanțurilor evazioniste și eliminarea din sistem a firmelor „fantomă” și intensificarea utilizării instrumentelor de cooperare administrativă în materie de TVA inclusiv a controalelor multilaterale. Vor fi revizuite procedurile antifraudă în conformitate cu modelul european de management al riscurilor. Introducerea facturării electronice, a caselor de marcat electronice cu raportare on-line și a informării electronice a contribuabililor vor duce la o debirocratizare accelerată dar și la o reducere a evaziunii, în special din domeniul comerțului.

8. ANEXE

Tabel nr. 1 a – Proiecții macroeconomice

	Codul Sec	2017	2017	2018	2019	2020	2021
		Nivel ¹⁾ Mld.lei	Modificare procentuală				
1. PIB real	B1*g	815,3	6,9	6,1	5,7	5,7	5,0
2. PIB nominal	B1*g	858,3	12,6	8,3	7,7	7,7	7,1
Componentele PIB-ului real							
3. Cheltuielile consumului privat	P3	526,4	10,1	6,5	6,1	5,8	5,5
4. Cheltuielile consumului public	P3	109,3	0,7	5,5	3,5	3,3	2,3
5. Formarea brută de capital fix	P51	183,2	4,7	7,9	8,4	8,6	7,4
6. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori (% din PIB)	P52+ P53	9,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Exporturi de bunuri și servicii	P6	345,8	9,7	7,4	6,9	7,1	6,9
8. Importuri de bunuri și servicii	P7	358,4	11,3	8,5	8,0	7,9	7,8
Contribuții la creșterea PIB							
9. Cererea internă finală		818,8	7,5	6,7	6,2	6,1	5,5
10. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori	P52+ P53		0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Export net	B11		-0,8	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5

1) Nivelul real al PIB-ului și al componentelor sale este în prețurile anului precedent.

Tabel nr. 1 b – Evoluția prețurilor

	2017	2018	2019	2020	2021
	Modificare procentuală				
1. Deflatorul PIB	5,3	2,1	1,9	1,9	2,0
2. Deflatorul consumului privat	2,0	1,6	1,3	1,5	1,8
3. Indicele armonizat al prețurilor de consum	1,1	3,8	2,8	2,6	2,5
4. Deflatorul consumului public	19,0	2,6	2,2	1,8	2,3
5. Deflatorul investițiilor	5,7	1,0	0,8	0,7	0,5
6. Deflatorul exportului (bunuri și servicii)	2,9	2,1	-0,3	0,0	0,0
7. Deflatorul importului (bunuri și servicii)	4,4	0,8	-1,4	-1,3	-1,2

Tabel nr. 1 c - Evoluția pieței forței de muncă

	CODUL SEC	2017	2017	2018	2019	2020	2021
		Nivel mii pers.	Modificare procentuală				
1. Populația ocupată totală ¹⁾		8668,2	2,6	2,4	1,8	1,2	1,0
2. Populația ocupată, mii ore lucrate ²⁾		15558932	2,7	2,6	2,0	1,3	1,0
3. Rata șomajului -% ³⁾			4,9	4,8	4,6	4,5	4,4
4. Productivitatea muncii ⁴⁾			4,2	3,6	3,8	4,4	4,0
5. Productivitatea muncii orare ⁵⁾			4,1	3,4	3,6	4,3	4,0
6. Compensația salariaților mil. lei	D1	309352,7	19,5	11,5	10,1	10,5	10,0
7. Compensația pe salariat - lei		47638,2	16,0	8,1	7,0	7,5	7,2

¹⁾ Populația ocupată, definiția pentru conceptul intern din conturi naționale

²⁾ Definiția din conturi naționale

³⁾ Definiția armonizată cu Eurostat (Labour Force Survey – AMIGO)

⁴⁾ PIB real pe persoană ocupată

⁵⁾ PIB real pe oră lucrată

Tabel nr. 1 d – Balanțele sectoriale

% din PIB	CODUL SEC	2017	2018	2019	2020	2021
1. Soldul net, față de restul lumii	B9	-2,2	-1,4	-0,9	-0,3	-0,1
Din care:						
- balanța bunurilor și serviciilor		-2,1	-2,0	-1,9	-1,7	-1,6
- balanța veniturilor primare și a veniturilor secundare		-1,2	-1,1	-0,9	-0,9	-0,8
- contul de capital		1,2	1,8	2,0	2,3	2,3
2. Soldul net al sectorului privat	B.9	0,7	1,6	1,5	1,5	1,4
3. Soldul net al sectorului guvernamental	EDP B.9	-2,9	-3,0	-2,4	-1,8	-1,5
4. Discrepanța statistică		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel nr. 2 a– Proiecția bugetului consolidat

	CODUL SEC	2017	2017	2018	2019	2020	2021
		NIVEL MIL.LEI	% din PIB				
Soldul net (EDP B9), pe sub-sectoare							
1. Buget consolidat	S.13	-25.017,6	-2,9	-3,0	-2,4	-1,8	-1,5
2. Administrația centrală	S.1311	-27.111,9	-3,2	-3,4	-2,7	-2,1	-1,7
3. Administrația de stat	S.1321	M	M	M	M	M	M
4. Administrația locală	S.1313	968,8	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1
5. Fonduri de asigurări sociale	S.1314	1125,4	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Buget consolidat (S13)							
6. Încasări totale	TR	261.450,0	30,5	31,3	31,5	31,8	32,0
7. Cheltuieli totale	TE ¹⁾	286.467,6	33,4	34,3	33,9	33,6	33,4
8. Soldul net	EDP B.9	-25.017,6	-2,9	-3,0	-2,4	-1,8	-1,5
9. Dobânzi	EDP D.41	11.466,0	1,3	1,4	1,3	1,4	1,4
10. Balanța primară ²⁾		-13.551,6	-1,6	-1,5	-1,0	-0,5	-0,1
11. One-off și alte măsuri temporare ³⁾							
Componente de venituri selectate							
12. Impozite totale (12=12a+12b+12c)		140.277,9	16,3	15,7	15,3	15,5	15,5
12a. Impozite pe producție și import	D.2	88.291,1	10,3	10,8	10,3	10,4	10,3
12b. Impozite curente pe venit, avuție, etc.	D.5	51986,8	6,1	4,9	5,0	5,1	5,2
12c. Impozite pe capital	D.91						
13. Contribuții sociale	D.61	80.167,8	9,3	10,9	11,5	11,8	12,2
14. Venituri din proprietate	D.4	7.913,2	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1
15. Alte ⁴⁾		33.091,1	3,9	3,8	3,7	3,4	3,2
16=6. Venituri totale	TR	261.450,0	30,5	31,3	31,5	31,8	32,0
Componente de cheltuieli selectate							
17. Remunerare angajați + consum intermediar	D.1+P.2	125.092,9	14,6	15,0	14,4	13,9	13,7
17a. Remunerare angajați	D.1	83.316,8	9,7	10,3	9,9	9,7	9,4
17b. Consum intermediar	P.2	41.776,1	4,9	4,7	4,5	4,2	4,2
18. Contribuții sociale (18=18a+18b)		99.658,9	11,6	11,4	11,8	11,6	11,4
din care Ajutoare de șomaj ⁵⁾		646,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
18a. Beneficii sociale în natură	D.6311, D.6312, D.63131	6820,1	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
18b. Beneficii sociale, altele	D62	92.838,8	10,8	10,6	11,0	10,8	10,6
19=9. Dobânzi	EDP D.41	11.466,0	1,3	1,4	1,3	1,4	1,4
20. Subvenții	D.3	3.651,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
21. Formarea brută de capital fix	P.51	24.090,7	2,8	2,9	3,0	3,5	4,0
22. Transferuri de capital	D.9	4055,4	0,5	0,7	0,8	0,8	0,7
23. Altele ⁶⁾		18.452,2	2,1	2,4	2,1	2,0	2,0
24=7. Cheltuieli totale	TE1	286.467,6	33,4	34,3	33,9	33,6	33,4

¹⁾ Ajustate cu fluxul net de swap, adică TR-TE=EDP B9

²⁾ Balanța primară este calculată ca (EDP B9, punctul 8) plus (EDP D.41, punctul 9)

³⁾ Semnul plus înseamnă reducerea deficitului ca urmare a măsurilor *one-off*

⁴⁾ P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9 (diferit de D.91)

⁵⁾ Include beneficiile în numerar (D.621 și D.624) și în natură (D.631), legate de ajutoarele de șomaj

⁶⁾ D.29+D4 (diferit de D.41)+D.5+D.7+D.9+P.52+P.53+K.2+D.8

Tabel nr. 2b – Proiecții în situația păstrării politicilor actuale¹

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	Nivel	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB
1. Total venituri în situația păstrării politicilor actuale	261.450,0	30,5	31,3	31,5	31,8	32,0
2. Total cheltuieli în situația păstrării politicilor actuale	286.467,6	33,4	34,3	33,9	33,6	33,4

¹) Proiecțiile trebuie să înceapă la momentul la care Programul de stabilitate sau convergență este redactat și arată trendul veniturilor și cheltuielilor presupunând ca nu are loc "nici o modificare de politici". Prin urmare, cifrele pentru X-1 vor corespunde cu datele actuale pentru venituri și cheltuieli.

Tabel nr.2c – Sume ce trebuie excluse din valoarea de referință a cheltuielilor

	2017	2017	2018	2019	2020	2021
	Nivel (mil lei)	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB
1.Cheltuieli din programe UE finanțate integral din fonduri UE	4.906,4	0,6	1,1	1,2	1,3	1,0
1.a. din care cheltuieli de natura investițiilor finanțate din fondurile UE	4.625,8	0,5	0,8	0,9	0,9	0,8
2. Cheltuieli ciclice cu ajutorul de șomaj ¹	-58,5	-0,0068	-0,0022	-0,0008	0,0002	-0,0003
3. Efectul măsurilor discreționare privind veniturile ²	-2.200	-0,26	0,99	-0,1	0,0	0,0
4. Creșterea veniturilor impuse prin lege	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

¹)Metodologia utilizată pentru obținerea componentei ciclice a cheltuielii aferente ajutorului de șomaj cum e definită în COFOG sub codul 10.5

$$E_t^{UC} = E_t^U \cdot \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

S-a utilizat următoarea formulă: unde:

E_t^U reprezintă cheltuielile cu șomajul și E_t^{UC} reprezintă componenta ciclică a cheltuielilor cu ajutorul de șomaj.

²) Creșterea veniturilor impuse prin lege nu trebuie incluse în efectul măsurilor discreționare privind veniturile: datele raportate în rândurile 3 și 4 trebuie excluse reciproc.

Tabel nr. 3– Cheltuieli ale administrației publice, după funcție

		% din PIB	
	COD COFOG	2016	2020
1. Servicii publice generale	1	4,4	n.a
2. Apărare	2	0,9	n.a
3. Ordine publică și siguranță	3	2,0	n.a
4. Relații economice	4	4,5	n.a
5. Protecția mediului	5	0,6	n.a
6. Servicii domiciliare și comunitare	6	1,2	n.a
7. Sănătate	7	4,0	n.a
8. Recreere, cultură și religie	8	0,9	n.a
9. Învățământ	9	3,7	n.a
10. Protecție socială	10	12,3	n.a
11. Total cheltuieli (=punct 7=24 în Tabel 2a)	TE	34,6	33,6

*) datele la 2016 actualizate conform EDP aprilie 2018.

Tabel nr. 4 – Evoluția datoriei guvernamentale

% DIN PIB	CODUL SEC	2017	2018	2019	2020	2021
1. Datoria guvernamentală brută ¹⁾		35,0	35,4	35,8	35,4	34,5
2. Modificarea datoriei guvernamentale		-2,4	0,4	0,4	-0,4	-0,9
Contribuția la modificarea datoriei brute						
3. Balanța primară ²⁾		-1,6	-1,5	-1,0	-0,5	-0,1
4. Dobânda ³⁾	EDP D.41	1,3	1,4	1,3	1,4	1,4
5. Ajustări stoc-flux		-5,3	-2,5	-1,9	-2,3	-2,4
<i>Din care:</i>						
- Diferențe între dobânzi plătite și accrual ⁴⁾		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Acumularea netă de active financiare ⁵⁾		-0,7	0	0	0	0
<i>din care:</i>						
- din privatizare		0	0	0	0	0
- Efecte ale evaluării și altele ⁶⁾		-4,5	-2,4	-1,8	-2,2	-2,3
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei ⁷⁾		4,0	4,4	4,1	4,1	4,1
Alte variabile relevante						
6. Active financiare lichide ⁸⁾	% în PIB	8,9	8,2	7,6	7,1	6,6
7. Datoria financiară netă (7=1-6)	% în PIB	26,1	27,2	28,2	28,3	27,9
8. Amortizarea datoriei (obligații existente) începând cu finele anului anterior ⁹⁾	% în PIB	4,9	4,6	4,2	3,0	2,2
9. Procent din datorie denominată în valută	% în datorie	52,0	49,0	45,3	43,7	40,8
10. Maturitate medie ¹⁰⁾	ani	6,2	6,5	-	-	-

¹⁾ Definit conform Regulamentului 3605/93 (nu este concept ESA)

²⁾ Conform poz10 din tabelul 2a

³⁾ Conform poz 9 din tabelul 2a

⁴⁾ Diferențele privind cheltuieli cu dobânzile, alte cheltuieli și venituri pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie în PIB este peste valoarea de referință

⁵⁾ Active lichide (valută), obligațiuni guvernamentale, active în țări terțe, întreprinderi controlate de stat și diferența dintre activele cotate și cele necotate pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie în PIB este peste valoarea de referință

⁶⁾ Modificări datorate variației ratelor de schimb și operării pe piața secundară pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie în PIB este peste valoarea de referință

⁷⁾ Variabila proxy asociată este reprezentată de raportul dintre plățile anuale de dobânzi și soldul de datorie din anul precedent

⁸⁾ AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale).

⁹⁾ Indicator calculat pe baza soldului datoriei la 31.12.2017

¹⁰⁾ Maturitate medie ramasa.

Tabel nr. 5 – Evoluții ciclice

% DIN PIB	CODUL SEC	2017	2018	2019	2020	2021
1. Creșterea reală PIB (%)		6,9	6,1	5,7	5,7	5,0
2. Soldul net consolidat	EDP B.9	-2,9	-3,0	-2,4	-1,8	-1,5
3. Cheltuieli cu dobânzi	EDP D.41	1,3	1,4	1,3	1,4	1,4
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i> ¹⁾		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Creșterea PIB potențial (%)		4,7	5,2	5,4	5,3	4,9
Contribuții:						
- muncă		0,5	0,9	0,8	0,5	0,0
- capital		0,9	1,1	1,3	1,5	1,7
- productivitatea totală a factorilor		3,2	3,2	3,2	3,2	3,1
6. Output gap		0,1	0,9	1,2	1,6	1,7
7. Componenta ciclică		0,0	0,3	0,4	0,5	0,6
8. Sold ajustat ciclic (2-7)		-2,9	-3,3	-2,8	-2,4	-2,0
9. Sold primar ajustat ciclic (8+3)		-1,6	-1,9	-1,5	-1,0	-0,6
10. Sold structural (8-4)		-2,9	-3,3	-2,8	-2,4	-2,0

¹⁾ Un semn plus înseamnă măsuri *one-off* de reducere a deficitului bugetar

Tabel nr. 6 – Diferențe față de varianta precedentă

	CODUL SEC	2017	2018	2019	2020	2021
Creșterea PIB (%)						
Varianta precedentă		5,2	5,5	5,7	5,7	
Varianta actualizată		6,9	6,1	5,7	5,7	5,0
Diferența		1,7	0,6	0	0	
Balanța bugetară (% din PIB)						
Varianta precedentă	EDP B,9	-2,9	-2,9	-2,5	-2,0	
Varianta actualizată	EDP B,9	-2,9	-3,0	-2,4	-1,8	-1,5
Diferența		0	-0,1	0,1	0,2	
Datoria guvernamentală brută (% din PIB)						
Varianta precedentă		38,0	38,3	38,1	37,6	
Varianta actualizată		35,0	35,4	35,8	35,4	34,5
Diferența		-3,0	-2,9	-2,3	-2,2	

Tabel nr. 7 – Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

% DIN PIB	2007	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Cheltuieli totale								
Din care: Cheltuieli legate de vârstă	13,2	17,0	14,3	14,1	15,8	17,1	17,5	17,3
- Cheltuieli cu pensiile	6,3	9,2	7,3	6,6	7,7	8,7	8,9	8,7
- Cheltuieli cu asigurările sociale								
Pensii pentru limita de vârstă și anticipate	5,1	7,6	6,3	5,5	6,5	7,5	7,7	7,5
Alte pensii (invaliditate, urmași)	1,2	1,6	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
Pensii ocupaționale (dacă țin de administrația centrală)								
- Îngrijirea sănătății	3,5	3,7	4,4	4,8	5,1	5,3	5,3	5,2
- Îngrijirea pe termen lung (anterior inclusă la „îngrijirea sănătății”)	0,5	0,6	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6
- Cheltuieli cu educația	4,2	3,5	2,3	2,3	2,5	2,6	2,7	2,8
Alte cheltuieli legate de vârstă								
Cheltuieli cu dobânzile								
Venituri totale								
Din care venituri din proprietăți								
Din care: din contribuțiile la pensii (sau contribuții sociale, după caz)	5,9	6,1	5,8	5,4	5,2	5,3	5,5	5,9
Active ale fondurilor pentru rezervele de pensii								
Din care active consolidate ale fondurilor pentru pensiile publice (alte active decât pasivele administrației centrale)								
Reforme sistemice ale pensiilor¹⁾								
Contribuții sociale direcționate către sistemul pensiilor private obligatorii ²⁾	0	0,4	1,5	1,9	2,3	2,5	2,6	2,9
Cheltuieli cu pensiile plătite de către sistemul pensiilor private obligatorii ³⁾	0	0	0,1	0,2	0,5	0,8	1,0	1,1
Ipoteze								
Rata de creștere a productivității muncii (pe oră)	2,7	0,7	3,6	3,9	2,7	2,2	1,9	1,7
Creșterea reală a PIB	6,8	3,8	3,6	2,7	1,4	1,2	1,4	1,3
Rata de participare în rândul bărbaților (20-64 ani)	77,6	78,1	81,4	82,0	80,7	81,0	82,1	82,2
Rata de participare în rândul femeilor (20-64 ani)	59,8	59,9	60,7	60,4	58,0	58,0	59,3	59,3
Rata totală de participare (20-64 ani)	68,7	69,0	71,2	71,4	69,5	69,7	70,8	70,8
Rata șomajului – BIM	6,8	6,8	5,1	5,6	5,9	5,8	5,8	5,9
Populația în vârstă de 65 ani și peste din populația totală	14,7	15,9	18,7	21,2	24,6	28,9	30,8	29,8

Ritmurile medii se referă la perioada dintre anii menționați. Pentru perioada de prognoză ritmurile sunt calculate pe baza PIB-ului potențial estimat în cadrul exercițiului de evaluare a sustenabilității finanțelor publice 2015.

¹⁾ Reformele sistemice ale pensiilor se referă la reformele pensiilor care introduc un sistem multi-pilon, ce include un pilon obligatoriu cu fond propriu total; în anul 2014 s-au direcționat 1,0% din PIB către Pilonul II de pensii.

²⁾ Contribuții sociale sau alte venituri obținute de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, pentru acoperirea obligațiilor legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică

³⁾ Cheltuieli cu pensiile sau alte beneficii sociale plătite de către pilonul obligatoriu cu fond propriu total, în legătură cu obligațiile legate de pensii, atrase în conformitate cu reforma sistemică

Tabel nr. 7 a – Obligații potențiale

	% din PIB	
	2017	2018
Garanții publice*)	2,2%	2,4%
<i>Din care: legate de sectorul financiar</i>	0,0%	0,0%

*) aferente sectorului administrației publice, cu eliminarea garanțiilor acordate între entități ale sectorului administrației publice